ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ Τοκ. Γραφείο ΚΕΜΠΑΘ Αριθμός Αδειας: 4225
ΕΛΤΑ Hellenic Post ΚΩΔΙΚΟΣ 2709

το Βουργαρέλι

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙΩΤΩΝ ΑΡΤΑΣ

Χρόνος 32ος - Γραφεία: Φειδίου 18, 106 78 Αθήνα - Τηλ. - Fax: 210 38.25.652 - www.vourgarelinet.gr - Αριθμός Φύλλου 215 - Μάρτιος, Απρίλιος 2009

ΜΕΓΑΡΟ ΜΟΥΣΙΚΗΣ
Η Άρτα - Χθες, Σήμερα, Αύριο

Για πρώτη φορά η φωνή της Άρτας φτάνει τόσο ψηλά στο κέντρο πολιτισμού της χώρας μας, στο Μέγαρο Μουσικής. Μια μοναδική βραδιά οργανωμένη με πολύ όρεξη και όραμα από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και τον Νομάρχη κ. **Γεώργιο Παπαβασιλείου** και τη συνδιοργάνωση του Δήμου Αρταίων και του Δημάρχου **Παναγιώτη Οικονομίδη**. Τόλμησαν και οργάνωσαν μια δυναμική και ολοκληρωμένη παρουσία για τη μοναδική μας πολιτιστική κληρονομιά. Η Άρτα, κληρονόμος του τεράστιου πλούτου των Βυζαντινών μνημείων της, που για αιώνες στέκουν μάρτυρες της μακραίωνης ιστορίας, αλλά και και της μεγάλης ευθύνης για την ανάδειξή τους και προβολή τους, έστειλε μήνυμα ότι η πολιτιστική μας κληρονομιά ανήκει σε όλους.

Η εκδήλωση ήταν ένα βήμα πνευματικής αναγέννησης για την Άρτα με τη μακραίωνη πνευματική παράδοση, μια προσπάθεια ευαισθητοποίησης της πολιτειακής και πολιτικής ηγεσίας του τόπου, στην κατεύθυνση ανάδειξης, συντήρησης και αξιοποίησής τους, ώστε να μην αποτελούν απλώς μουσειακά κατάλοιπα μιας άλλης εποχής, αλλά ζωντανή, ανεκτίμητη παρακαταθήκη των γενιών που ακολουθούν. Εντυπωσιακή και πρωτοπόρα η εκδήλωση, σπουδαία η συμμετοχή, δυο χιλιάδες κόσμος κατέκλυσαν το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών. Άριστο το αποτέλεσμα.

Η εκδήλωση περιελάμβανε τρία μέρη: Χαιρετισμό από τους Νομάρχη Άρτας Γιώργο Παπαβασιλείου, Δήμαρχο Άρτας Πάνο Οικονομίδη. Την παρουσίαση των βυζαντινών μνημείων από τον ακαδημαϊκό **Παναγιώτη Βοκοτόπουλο** που θήτευσε στα μέρη μας και προβολή ντοκιμαντέρ σε σκηνοθεσία **Νίκου Κράσκα**. Τέλος μουσική συναυλία με πλήθος καλλιτεχνών υπό την διεύθυνση του συνθέτη **Νίκου Παπακώστα**. Την εκδήλωση παρουσίασε ο **Αλέξης Κωστάλας**.

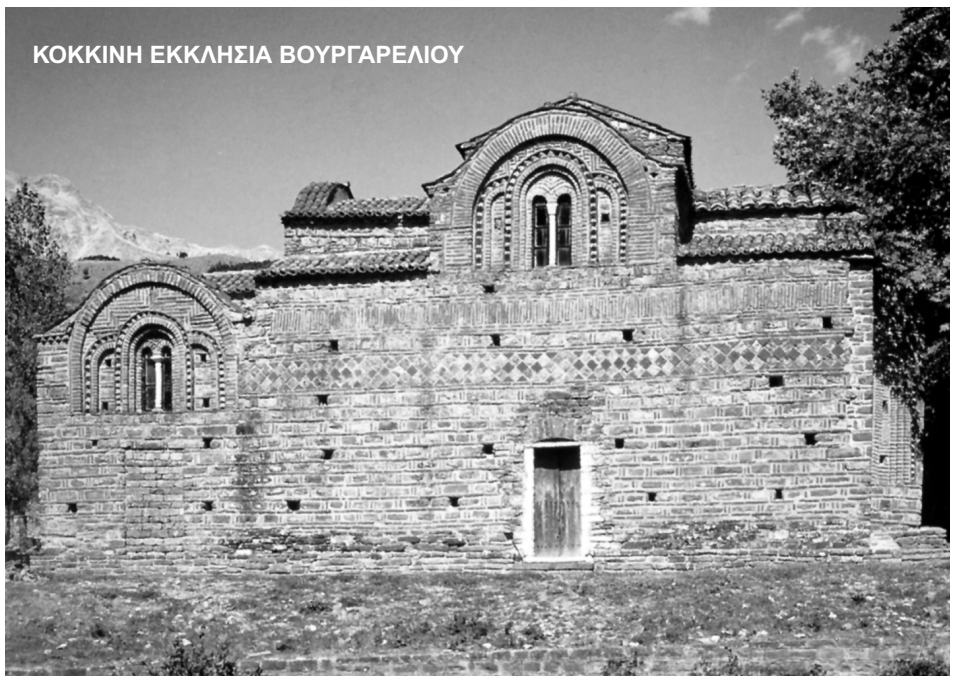
ΚΟΚΚΙΝΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙΟΥ

Ο Νομάρχης Άρτας κ. Γιώργος Παπαβασιλείου στον χαιρετισμό του, που άνοιξε την εκδήλωση, ανέφερε μεταξύ άλλων:

«Περιδιαβαίνοντας την πόλη και την ύπαιθρο της Άρτας και θαυμάζοντας το φυσικό της μεγαλείο, με τους πλούσιους υγροβιότοπους, τους πορτοκαλεώνες και τα ψηλά βουνά των Τζουμέρκων, γίνεσαι μύστης συνάμα της μακραίωνης ιστορίας του τόπου μας από τα μικρά ή μεγάλα απομεινάρια του πολιτισμού, που αναπτύχθηκε και σφράγισε στο πέρασμα του χρόνου την κάθε του γωνιά.

Κάστρα και γεφύρια, αρχαίες ακροπόλεις και ταπεινοί οικισμοί, γίνονται οι αψευδείς μάρτυρες ενός κόσμου που έζησε και μεγαλούργησε αδιάκοπα στον χώρο και στον χρόνο, στο διάβα ανατολής και δύσης.

Μα πιο πολύ τα περίλαμπρα βυζαντινά και μεταβυζαντινά μνημεία, με τους άγνωστους και κρυμμένους θησαυρούς τους, στην αρχιτεκτονική και στη ζωγραφική, στη γλυπτική και στην κεραμοπλαστική, στα ψηφιδωτά και μαρμαροθετήματα, στην αρχυροχρυσοχοΐα και στην επιγραφική, αποδίδουν στην πόλη της Άρτας το βυζαντινό της κάλλος και μαρτυρούν το ήθος και την ευαισθησία καλλιτεχνών και κτητόρων, που έκτισαν και διακόσμησαν την πρωτεύουσά τους και την ευρύτερη περιοχή, στη λαμπρότερη και ενδοξότερη περίοδο της ιστορίας της, των Κομνηνοδουκάδων του Δεσποτάτου της Ηπείρου.

Κι ακόμη σημαντικότερο αποτελεί το γεγονός ότι τα μνημεία αυτά, είτε στον ιστό της πόλης, είτε στην ευρύτερη περιοχή, παραμένουν ανοιχτά και ζωντανά κέντρα αναφοράς και πνευματικοί πόλοι που μεταγγίζουν και στις καρδιές των σύγχρονων ανθρώπων πίστη και αξίες.

Στους θόλους και στις καμάρες αντηχούν οι ίδιες ψαλμωδίες της παράδοσης, που επιβεβαιώνουν την άρνηση πρόσκαιρου και εφήμερου και μυσταγωγούν στη βίωση του αιώνιου και αληθινού.

Το προνόμιο να ζούμε στη Βυζαντινή Άρτα αποτελεί παράλληλα και τη μεγάλη μας ευθύνη, να διαφυλάξουμε και να αναδείξουμε τους πνευματικούς της θησαυρούς, όχι μόνο ως μουσειακά κατάλοιπα μιας άλλης εποχής, αλλά κυρίως ως πνευματική περιουσία και παρουσία για μας και ανεκτίμητη παρακαταθήκη για τα παιδιά μας και τον κόσμο ολόκληρο.

Η Ν.Α. Άρτας ως ελάχιστο δείγμα του χρέους της, της βαθιάς επίγνωσης του ρόλου της, προσφέρει σε όλους εσάς αυτή την κορυφαία εκδήλωση πολιτισμού, ευχόμενοι η ακτινοβολία τους, η βυζαντινή τους αίγλη και η μεγαλοπρέπεια να σας συναρπάσει και να σας κερδίσει».

Άξιος επαίνου ο νομάρχης για το τολμηρό του εγχείρημα .

ΝΤΙΝΑ ΜΠΑΛΑΤΣΟΥΚΑ

ΝΕΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΑΠΟΚΡΙΕΣ ΣΤΟ ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙ

Επιτυχημένες θεωρήθηκαν οι εκδηλώσεις της Αποκριάς του Πολιτιστικού Συλλόγου Βουργαρελίου. Οι γυναίκες του χωριού εκ των ενόντων, οργάνωσαν ένα πετυχημένο καρναβάλι το βράδυ της Β΄ Κυριακής των Απόκρεω, με θέμα τον γάμο. Η νύφη ψηλή, ο γαμπρός κοντός και ένα συμπεθεριό αποτελούμενο από όλα τα κοινωνικά στρώματα (διάφοροι μασκαρεμένοι), περιδιάβηκε για ευχές το κέντρο του χωριού, με συχνές στάσεις στα καταστήματα για κέρασμα και πειράγματα. Όλοι μαζί κατέληξαν στο CLUB NITRO, για το γαμήλιο γλέντι. Εκεί έγινε πράγματι ένα γλέντι χωρίς προηγούμενο, από τα καλύτερα των τελευταίων χρόνων. Οι μάσκες έπεσαν... κι όλοι οι παραβρισκόμενοι, ντόπιοι, κοντοχωριανοί και ξένοι γλέντησαν ώς το πρωϊ.

Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει και στους νέους του χωριού, εφηβικής ηλικίας, που αποτέλεσαν ένα ιδιότυπο γρούπ μασκαρεμένων (καθένας είχε τη δική του στολή) κι απέσπασαν άπειρα κολακευτικά σχόλια.

Την Καθαρή Δευτέρα, από νωρίς το πρωί, ετοιμάστηκε στην πλατεία το σαρακοστιανό τραπέζι, για όσους θα επέλεγαν να γιορτάσουν τα κούλουμα στο Βουργαρέλι, ντόπιους και περαστικούς. Οι φασολάδες ζεστές – ζεστές, μαγειρεμένες απ' τις νοικοκυρές του χωριού, λαγάνες, χαλβάς, ελιές, πίκλες, αλλά και άφθονο κρασί και τσίπουρο σερβιρίστηκε σε όλους. Ζουμερά πορτοκάλια δόθηκαν για επιδόρπιο. Ο **Παντελής** με την περιβόητη κονσόλα φρόντισε ν' αντιλαλήσει το κλαρίνο, κι ο χορός καλά κράτησε, μέχρι τις πρώτες απογευματινές ώρες.

Ιδιαίτερη αυτή η εκδήλωση του Συλλόγου, πρωτοπαρουσιαζόμενη, αλλά άκρως πετυχημένη, αν κρίνει κανείς από τα θετικά, θερμά σχόλια όσων παραβρέθηκαν, αλλά κι απ' την οικονομική ενίσχυση που δόθηκε στον Σύλλογο, ακόμη κι από άτομα ξένα προς την περιοχή. Του χρόνου καλύτερα! Ο Σύλλογος ευχαριστεί για την προσφορά τους τη μέρα εκείνη τους:

- Αντώνη Τυρολόγο και Βασίλη Κουτρουμάνη (για την έκπτωση στην αγορά σαρακοστιανών).
- Γεώργιο Δημητρίου (για την προσφορά υπέροχου κόκκινου κρασιού).
- Ντίνα Μπαλατσούκα (για την προσφορά σαρακοστιανών).
- Χωριανούς και φίλους για τη συμμετοχή τους, τη βοήθειά τους και την οκονομική ενίσχυσή τους στον Σύλλογο .

ΠΑΣΧΑ ΣΤΟ ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙ

Όσοι βρέθηκαν φέτος το Πάσχα στο Βουργαρέλι θαύμασαν, χωρίς αμφιβολία, τον υπέροχο Επιτάφιο. Το ιδιαίτερο σχέδιο στολισμού, αλλά και ο χρωματισμός, το είδος και η ποσότητα των λουλουδιών, απέσπασαν ευνοϊκά σχόλια, βλέμματα θαυμασμού, επιφωνήματα, αλλά και... χειροκροτήματα. Αναμφίβολα υπήρξε ο καλύτερος στολισμός όλων των χρόνων (όσων τουλάχιστον θυμάμαι εγώ) και δικαίως τα φλας των φωτογραφικών μηχανών δεν έπαυαν να αστράφτουν. Μπράβο στον Ιερέα, στη Σταυρούλα που είχε το...γενικό πρόσταγμα και σ' όλους όσους συμμετείχαν στον υπέροχο αυτόν στολισμό !

ΧΑΡΑ ΒΡΑΤΣΙΣΤΑ – ΓΚΟΓΚΟΥ

Δείτε την ιστοσελίδα μας στο Internet, στη διεύθυνση: www.vourgarelinet.gr
Επικοινωνείστε μαζί μας ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: syllogos@vourgarelinet.gr

Το Βουργαρέλι είναι ο γενέθλιος τόπος, που μας εμπνέει και μας δίνει δύναμη στην καθημερινότητά μας.

Κοινωνικά

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

- Η **Νικολέτα Τάσιου** και ο **Θανάσης Παπαστράτος** απέκτησαν κοριτσάκι.
- Η **Δήμητρα Γκανατσούλα** και ο **Βασίλης Σιμόπουλος** απέκτησαν κοριτσάκι.

Τα συγχαρητήρια μας και τις πιο θερμές ευχές μας να ζήσουν!

ΘΑΝΑΤΟΙ

- Απεβίωσε σε ηλικία 79 ετών στις 24.3.2009 και κηδεύτηκε στην Αβαρίτσα (Αμπέλια) ο **Κώστας Αντώνης (Κωστούλας)** .
- Απεβίωσε σε ηλικία 94 ετών στις 20.4.2009 και κηδεύτηκε στο Βουργαρέλι ο **Κώστας Παππάς**.
- Απεβίωσε στις 21.4.2009 και κηδεύτηκε στον Κόκκινο Μύλο η **Μαρία Τηλέμαχου Παπακώστα**.
- Απεβίωσε στις 6.5.2009 και κηδεύτηκε στο Βουργαρέλι η **Τούλα Τσιάκα - Μαργώνη**.
- Απεβίωσε σε ηλικία 83 ετών στις 14.5.2009 και κηδεύτηκε στο Βουργαρέλι η **Ανδρονίκη Πλεύρη**.
- Απεβίωσε σε ηλικία 79 ετών στις 5.5.2009 και κηδεύτηκε στο Παλαιοκάτουνο η **Σοφία Κοντοδήμα**.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΕΙΣ ΜΝΗΜΗ

- Η **Βαγγελίτσα Μπάρτση** προσέφερε για ενίσχυση του Συλλόγου 100 € στη μνήμη του αδελφού της **Κωνσταντίνου Μπάρτση**.
- Η οικογένεια της **Νίκης Σιμοπούλου** προσέφερε για την ενίσχυση του Συλλόγου 100 € στη μνήμη του γιου και αδελφού **Θανάση Σιμόπουλου**.
- Η οικογένεια της **Εριέττας Σιμοπούλου** προσέφερε για την ενίσχυση του Συλλόγου 100 € στη μνήμη του συζύγου και πατέρα **Θανάση Σιμόπουλου**.
- Η **Μαίρη Στεφάνου** προσέφερε για ενίσχυση του Συλλόγου 50 € στη μνήμη του θείου της **Δημήτρη Στεφάνου**.
- Η **Αθηνά Αντωνίου** και ο **Χρήστος Παπαϊωάννου** προσέφεραν για ενίσχυση του Συλλόγου 50 € στη μνήμη της θείας τους **Μαρίας Τηλέμαχου Παπακώστα**.
- Η **Λουκία Αντωνίου** και ο **Βασίλης Σούσος** προσέφεραν για ενίσχυση του Συλλόγου 50 € στη μνήμη της θείας τους **Μαρίας Τηλέμαχου Παπακώστα**.

ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

- Ο Σύλλογός μας ενίσχυσε τις μαθητικές εκδρομές του Λυκείου Βουργαρελίου της Γ΄τάξης με 300 €. Οι μαθητές μάς έστειλαν ευχαριστήριο, το οποίο δημοσιεύουμε ετεροχρονισμένα (η παράλειψη δική μας).
- Για την Α΄& Β τάξη δώσαμε 200 € για την τριήμερη εκδρομή στο Βόλο τον Απρίλιο.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Η Γ΄ τάξη του Λυκείου Βουργαρελίου ευχαριστεί θερμά τον Μητροπολίτη Άρτας κ.κ. **Ιγνάτιο**, τον Δήμαρχο Αθαμανίας κο **Οδυσσέα Δράκο**, τον Νομάρχη Άρτας κο **Γιώργο Παπαβασιλείου**, τον **Σύλλογο Βουργαρελιωτών Αττικής**, για τη χρηματική ενίσχυση που πρόσφεραν, ώστε να πραγματοποιηθεί η πενθήμερη εκπαιδευτική εκδρομή στην Αθήνα από 11.12.2008.

«ΚΑΛΟ ΤΑΞΙΔΙ» ΘΕΙΑ ΜΑΡΙΑ

Μόλις άκουσα στο τηλέφωνο την είδηση του θανάτου σου μου ήρθε στα αυτιά η θρηνητική μουσική από το κλασικό ηπειρώτικο μοιρολόϊ «Μαριόλα». Αυτό σου ταίριαζε εκείνη τη στιγμή, αγαπημένη θεία Μαρία, γιατί ηπειρώτικη γη σε γέννησε και ηπειρώτικο μοιρολόϊ έπρεπε να σε κατευοδώσει στο τελευταίο ταξίδι μακριά από τη γενέθλια γη, για να είσαι δίπλα στον αγαπημένο σύντροφό σου και στους γονείς σου στην Αττική γη που διαλέξατε για τελευταία κατοικία.

Τι να πρωτοθυμηθεί κανείς από τη σεμνή σου συνεχή παρουσία σε όλους τους συγγενείς μετά το χαμό του αγαπημένου σου συντρόφου εδώ και 34 χρόνια. Πάρα πολλά στη μοναχική σου ζωή χωρίς αυτόν, δίπλα στα δυο σου τρυφερά βλαστάρια που τόσο νωρίς έχασαν έναν εξαιρετικό πατέρα. Αξέχαστη θα μου μείνει η στιγμή του βουβού πόνου σου μετά το τραγικό συμβάν στο νοσοκομείο της Άρτας, εκεί που ανήμπορη δεν μπορούσες να είσαι κοντά του στο τελευταίο αντίο.

Και ύστερα μια ηρωϊκή μάνα που στάθηκες βράχος δίπλα στα παλληκάρια σου, παράλληλα παίζοντας και το ρόλο του πατέρα, για να αντιμετωπίσετε μαζί τις δυσκολίες της ζωής, που τόσο σκληρά σας φέρθηκε. Και ήσουν κοντά και στους υπόλοιπους συγγενείς με τον καλό σου λόγο, τη συμβουλή, και τυπικά και ουσιαστικά. Δε βρισκόμαστε συχνά, αλλά πάντα σε ένιωθα δίπλα μου. Δε θα ξεχάσω τις ατέλειωτες ώρες, καθισμένες εκεί στο σαλόνι του σπιτιού σου, όπου καθόμουν και με το θείο μου Τηλέμαχο, να μου δίνεις συμβουλές να κάνουμε όμορφες φιλοσοφημένες κουβέντες.

Πάντα θα σε θυμάμαι με την αρχοντική σου τη θωριά, το χαμόγελό σου να με υποδέχεσαι στο κεφαλόσκαλο του σπιτιού σου, για να με περιποιηθείς, να μιλήσουμε για θέματα και θέματα με τις ώρες.

Μοναδική σου έγνοια οι δυο λεβέντες σου, πιστοί σου συμπαραστάτες μέχρι την τελευταία στιγμή. Θα τους λείψεις, αναντικατάστατο το κενό σου, όπως και σε όλους μας, αγαπημένη θεία Μαρία. "Καλό ταξίδι".

Ξέρω ότι δεν θα γίνεις «σύννεφο», αλλά θα είσαι πάντα κοντά μου, όπως και στα παιδιά σου και σε όλους που σε αγάπησαν. Σε περιμένει και ο θείος μου Τηλέμαχος, έπρεπε να του κάνεις συντροφιά, αρκετά μείνατε χώρια. Και κλείνω αυτό τον αποχαιρετισμό με τους στίχους της «Μαριόλας».

« Ωρέ σήκω Μαριόλα μου απ' τη γη
κι από το μαύρο μνήμα.
Ωρέ βάλε στα χέρια σου τσαπιά
στις απαλάμες φτυάρι
Ωρέ δεν έχω χεράκια η μαύρη
να σκωθώ, χέρια ν' ακουμπήσω»

Η ανιψιά σου Λουκία

ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΑΝΤΙΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΩΣΤΟΥΛΑ

Εσείς βουνά περήφανα
κακοτρέπελα λειβάδια
τον Κώστα τον εχάσατε
τον Κώστα το λεβέντη.

Η Αρχοντού πικράθηκε
η Πλιάκουζα στενάζει
και το Κιλάρι τ' άτυχο
κλαίει και φωνάζει.

Η Μαύρη Γκούρα τόμαθε
της Κορδελούς φωνάζει
η Ταύλα μαυροφόρεσε
κι αυτή μιλιά δε βγάζει.

Ο Σκλάβος μόλις τόμαθε
αρχίζει να ψελίζει,
τ΄ακούτε εσείς οι όμορφες
οι δροσερές βρυσούλες,
τον Κώστα μην περιμένετε
νερό ναρθεί να πάρει.

Ο γέρο τσέλιγκας σαν τόμαθε
εδάκρυσε ο καημένος,
εγώ κάνω μια πρόταση
σε συγγενείς και φίλους

να βάλουμε ένα μάρμαρο
στον τάφο του απάνω
με το κομψό γιλέκο του
το μαύρο το μπερέ του.

Ο Κωστούλας σ' έναν λεβέντικο χορό, στο πανηγύρι του Δεκαπενταύγουστου στις Σκιαδάδες.

Γιατί είχε ψυχή
μικρού παιδιού
είχε καρδιά μεγάλη
κι η μοίρα του τον επρόδωσε
ένα Σαββάτο βράδυ.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΔΗΜΟΣ

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟΝ ΚΩΣΤΟΥΛΑ

Άλλη μια καλύβα από φέτος άδεια στο βουνό. Ο Κωστούλας, γιατί έτσι τον ξέραμε και τον φωνάζαμε, δεν θα είναι παρέα με τους υπόλοιπους βλάχους μας στο Κελάρι... Πάντα στη ζώνη του είχε το «κιτρομάνικο» μαχαίρι του και εμείς τον πειράζαμε κι εκείνος με τον αστείο του τρόπο μας απαντούσε: «Τι λες μωρέ παλιοχαζέ, έχετε εσείς τέτοιο μαχαίρι;». Σαν μικρό παιδί έτρεχε στα πανηγύρια. Αποβραδίς άφηνε τα πρόβατά του και έφτανε πρώτος. Φορούσε πάντα τη σκούφια και το γιλέκο του και δεν έφευγε αν δεν χόρευε. Ένας ήσυχος και απλός άνθρωπος, γνήσιος ορεσίβιος που ποτέ δεν πείραξε κανέναν, έφυγε από κοντά μας. Ας τον θυμόμαστε να μας λέει τα αστεία του και να χορεύει με τον χαρακτηριστικό μοναδικό του τρόπο.

Ντίνα Μπαλατσούκα

ΠΑΡΑΜΥΘΙ

Μία φορά κι έναν καιρό, ένας συμπατριώτης
το Βουργαρέλι τίμησε, σα να 'τανε ιππότης

Ιδέα είχε φαεινή, προτού αποδημήσει,
μια διαθήκη στο χωριό, μεγάλη να αφήσει.

Λένε πως άφησε πολλά, κλεισμένα σε θυρίδα
μα πριν προλάβουν ν' ανοιχτεί, πως έπεσε ακρίδα...

Σπίτια, οικόπεδα, χαρτιά, χρυσαφικά και λίρες,
λένε πως εχαθήκανε, πως τά 'φαγαν οι ατσίδες...

Τριάντα χρόνια πέρασαν, η υπόθεση χρονίζει,
γεφύρι Άρτας έγινε, διερευνήσεως χρήζει.

Τα ερωτήματα πολλά, κανείς τι να υποθέσει;
Όποιος μ' αυτή ασχολήθηκε, να βγει να καταθέσει...

Δεν είναι στις προθέσεις μου, ποτέ να προδικάσω,
μα αν υπάρχει σκάνδαλο, θέλω να ξεσκεπάσω.

Είναι ευθύνη όλων μας, η αδιαφορία,
αν κάποιοι καταχράστηκαν, δημόσια περιουσία.

Να λάμψει η αλήθεια επιθυμώ, γι' αυτό παραπονούμαι
και σαν δημότης απαιτώ, αυτό που δικαιούμαι.

Πρέπον και υποχρέωση, να μην αδιαφορήσω,
του εκλιπόντα δωρητή, τη μνήμη να τιμήσω.

Σημείωση: Αφορά τη διαθήκη του Ιωάννη Παπακώστα προς την Κοινότητα Βουργαρελίου το 1982.

Βασίλειος Δ. Σούσος

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Αγροτεμάχιο αρδευόμενο, 8,5 στρεμμάτων (περίπου), στη θέση "Καλαμάς"Βουργαρελίου, κατάλληλο και για επιδοτούμενα προγράμματα: αγροτουριστική μονάδα ή εναλλακτικές μορφές ενέργειας. Πληροφορίες: 6976 927756.

το βουργαρέλι

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
*
ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙΩΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ
"ΤΟ ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙ"
ΦΕΙΔΙΟΥ 18, 106 78 ΑΘΗΝΑ
*
ΕΚΔΟΤΗΣ:
ΛΟΥΚΙΑ ΑΝΤΩΝΙΟΥ
Πρόεδρος Συλλόγου
Θεοτοκοπούλου 54-56
162 31 Βύρωνας
Τηλ.: 210 7667549
Κινητό: 6977 550119
*
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ:
ΜΑΙΡΗ ΣΤΕΦΑΝΟΥ
Τηλ.: 210 9880873
mary@vourgarelinet.gr
*
ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ
Ηπειρωτικές Εκδόσεις "Πέτρα"
Οικονόμου 32, 106 83 Αθήνα
Τηλ.: 210 8233830
Fax: 210 8238468
e-mail:ekdoseispetra@hotmail.com

Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΜΑΣ "ΤΟ ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙ" ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΒΗΜΑ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ ΤΗΣ ΟΜΟΡΦΙΑΣ, ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΤΟΥ! ΕΝΙΣΧΥΣΤΕ ΤΗΝ!

avp
media productions

Παναγιώτης Αμπατζίδης

Τηλεοπτικές παραγωγές - Διαφήμιση - Φωτογραφία
Ψηφιακή επεξεργασία ΟπτικοακουστικούΥλικού
Οργάνωση εκδηλώσεων - Εκθέσεων - Συνεδρίων
Web Siates - 3D Animation

Καρπενησίου 3 Περιστέρι
121 31 Αθήνα
Τηλ.: 210 5761469
Fax: 210 5761473
Κιν.: 6974 685491
E-mail: info@avpbediapro.com
www.avpbediapro.com

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Δημήτρης Τσιλώνης	20
Μαίρη Μάντζιου	50
Εριέττα & Νίκος Βαγενάς	30
Χαρίλαος Τζουμάκας	100
Βούλα Ζαχαρή	30
Χρήστος Αντώνης	50
Αριστοτέλης Δήμος	50
Σόλων Βασιλάκης	10
Χαράλαμπος Βίκης	15
Μαριάννα Σταύρου	20
Τέλης Τσαμπούλας	50
Ανδριάνα Σιαπάτη	20
Λίτσα Παππά	20

ΤΑΒΕΡΝΑ - ΞΕΝΩΝΑΣ
ΧΑΓΙΑΤΙ

Άννας & Κώστα Τάσιου
ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙ ΑΡΤΑΣ
ΤΗΛ.
ΚΑΤΑΣΤ.: 26850 22674
ΟΙΚΙΑΣ: 26850 22502

ΔΙΑΚΟΠΕΣ ΣΤΟ ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙ ΟΛΟ ΤΟ ΧΡΟΝΟ!

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ "ΓΑΛΗΝΗ"

ΧΡΗΣΤΟΣ ΛΥΤΡΑΣ
ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙ ΑΡΤΑΣ

ΤΗΛ.: 26850 22380 22135

Η Αδελφότητα είναι ο συνδετικός κρίκος των απανταχού συγχωριανών με το όμορφο χωριό μας.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ
(Αναμνήσεις – συγκρίσεις – παραλληλισμοί)

Γράφει ο **ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΕΩΡΓΟΚΩΣΤΑΣ**

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ ΦΥΛΛΟ

Δεν αναφέρθηκα ακόμα στις συνθήκες φωτισμού, που ήταν άθλιες και κάτι παραπάνω. Τις νύχτες οι δρόμοι ήταν κατασκότεινοι. Με το φως του φεγγαριού και των αστεριών περπατούσαμε ή με αναμμένα δαυλιά στο χέρι, που τα κουνούσαμε συνεχώς πέρα – δώθε, για να μπορούμε να διακρίνουμε το δρόμο.

Σκοτεινά ήταν και τα σπίτια μας. Ψευτοφωτίζαμε μόνο το δωμάτιο που καθόμαστε• το δωμάτιο με τη γωνιά (το τζάκι). Αν θέλαμε να πάμε στο άλλο δωμάτιο, έπρεπε να κρατάμε μαζί και το λυχνάρι πετρελαίου.

Για το φωτισμό, εκτός από το λυχνάρι, που μόλις ανέφερα, χρησιμοποιούσαμε και τη λάμπα πετρελαίου (η εκδοχή της πολυτέλειας), αλλά και τα γκλίζια. Αυτά ήταν κάτι σαν δαδί. Προέρχονταν από χοντρά, γέρικα, ξερά ελατοκλώναρα, που το εξωτερικό τους μέρος, το πιο μαλακό, είχε σαπίσει και είχε διαλυθεί. Είχε απομείνει μόνο «η καρδιά» τους: ξύλο πολύ σκληρό και γεμάτο ρετσίνι.Τα γκλίζια τα σκίζαμε με το τσεκούρι και, καθώς τα καίγαμε στο τζάκι μαζί με άλλα ξύλα, έβγαζαν φλόγα και φώτιζαν (ας πούμε) το δωμάτιο. Με τη φλόγα αυτή βλέπαμε ο ένας τον άλλο και μ' αυτή διαβάζαμε για το σχολείο. Για να μπορούμε σήμερα να ισχυριζόμαστε, παραφράζοντας τον αρχαίο ρήτορα Πυθέα, ότι στα χρόνια μας «τα γράμματα μύριζαν γκλίζια».

3. Η παραμονή:

Ανεξάρτητα από τις δυσκολίες που περιέγραψα, τα έθιμα ήταν έθιμα και τα τηρούσαμε ευλαβικά.

Την παραμονή των Χριστουγέννων μία από τις πρώτες φροντίδες των γυναικών του σπιτιού ήταν να πάρουν (ή «να κλέψουν») το «αμίλητο νερό». Έπρεπε να σηκωθούν πρωί – πρωί, να αδειάσουν ό,τι νερό υπήρχε στο σπίτι και να τρέξουν με τη βαρέλα να πάρουν από τη βρύση φρέσκο. Θεωρούσαν ότι το νερό αυτό είχε μαγικές ιδιότητες. Έφερνε ευτυχία και προκοπή, αλλά με μία προϋπόθεση: ότι θα το έπαιρναν «αμίλητα»: χωρίς να μιλήσουν σε κανέναν. Αλλιώς η δύναμή του χάνονταν.

Πριν από το γέμισμα της βαρέλας «κερνούσαν» τη βρύση – προφανώς για να καλοπιάσουν το πνεύμα, το ξωτικό ή το στοιχειό των νερών και να εξασφαλίσουν καλή σοδειά. Τοποθετούσαν δίπλα στη βρύση, ως δώρα, λίγα από τα προϊόντα τους (τυρί, ψωμί, βούτυρο, σπόρους…) λέγοντας: «Όπους τρέχ(ει) του νιρό, έτσ(ι) να τρέχ(ει) κι του βιο μας».

Από το αμίλητο νερό έπιναν όλοι στην οικογένεια. Με αυτό ζύμωναν και το Χριστόψωμο. Έπρεπε, επίσης, να «αναπιάσουν» μ' αυτό προζύμι, από το οποίο θα διατηρούσαν για όλο το χρόνο.

Το χριστόψωμο ζυμωνόταν, επίσης, την παραμονή των Χριστουγέννων, Εμείς τα παιδιά περιμέναμε με λαχτάρα να ιδούμε τη μάνα να το ζυμώνει, να το κεντάει και να το ψήνει• και, βέβαια, είχαμε του λόγους μας. Ο ένας ήταν ότι το χριστόψωμο το στόλιζαν περίτεχνα με διάφορα σχέδια και κεντίδια από ζυμάρι και με τη βοήθεια ψαλιδιών, ποτηριών κ.τ.λ. Έτσι, φάνταζε στα μάτια μας πανέμορφο, πολύ περισσότερο που, μερικές φορές, παίρναμε κι εμείς μέρος στο κέντημα.

Ο κύριος λόγος, όμως, ήταν που το ψωμί αυτό ήταν «καθάριο». Ζυμωνόταν δηλαδή με καθάριο, με σιταρένιο αλεύρι και με προζύμι. Και προοριζόταν για την οικογένεια. Θα το τρώγαμε την άλλη μέρα στο χριστουγεννιάτικο τραπέζι εμείς, που όλον το χρόνο ζούσαμε με καλαμποκίσιο ψωμί και αυτό, όχι σπάνια, λιγοστό.

Εκτός από το χριστόψωμο, την παραμονή ή την προπαραμονή ζύμωναν και ένα – δυο ψωμιά ακόμα, συχνά «ανεβατά» ή καλαμποκίσια. Το χριστόψωμο μόνο του δεν έφτανε πουθενά και πουθενά να περάσει η οικογένεια τα Χριστούγεννα και τις δύο επόμενες ημέρες, που ήταν γιορτές και δεν επιτρεπόταν να ζυμώσουν.

Το καλαμποκίσιο ήταν το γνωστό άζυμο και τραχύ ψωμί από αλεύρι καλαμποκιού που, όπως ανέφερα, το τρώγαμε όλο το χρόνο.

Το ανεβατό, πάλι ήταν ψωμί παράξενο. Το ζύμωναν και αυτό με καλαμποκίσιο αλεύρι, στο οποίο όμως πρόσθεταν και «'ποσίτια». Πίτουρα, δηλαδή, που έβγαιναν από το σιτάλευρο του χριστόψωμου, της λειτουργιάς ή όποιου άλλου σιταρένιου ψωμιού. Αλλά το κύριο γνώρισμά του ήταν το «γίνωμα» Του έβαζαν προζύμι και «γίνονταν»: φούσκωνε, ανέβαινε. Γι' αυτό και το ονόμαζαν ανεβατό. Ήταν ψωμί αρκετά αφράτο, αλλά δεν ικανοποιούσε ιδιαίτερα. Δεν ήταν νόστιμο, όπως το σιταρένιο και, όταν ξεραινόταν, δεν το έτρωγες πολύ ευχάριστα.

Οι λειτουργιές (πρόσφορα που τα πηγαίνουμε στη Εκκλησία για τη Θεία Λειτουργία) ήταν επίσης στο πρόγραμμα της παραμονής. Το ίδιο και τα «υψώματα». Λειτουργιές ήταν και αυτά, αλλά δεν «προσφέρονταν» στην Εκκλησία. Τους έβγαζε μόνο έναν «άρτο» ο παππάς και τα ευλογούσε υψώνοντάς τα στα χέρια του, «για τα χρόνια πολλά». Ύστερα τα έπαιρναν πίσω στο σπίτι και τα έτρωγε η οικογένεια. Υψώματα ζύμωναν κυρίως όσες οικογένειες είχαν όνομα που γιόρταζε τη συγκεκριμένη ημέρα: τα Χριστούγεννα Χρήστο ή Χριστίνα.

Η δική μας χαρά όμως, των παιδιών δηλαδή, ήταν ότι μαζί με τις λειτουργιές έφκιαναν και τα «βλογούδια»: μικρά στρογγυλά ψωμάκια σφραγισμένα με το πίσω μέρος της «μαργαρίτας». Αυτά προορίζονταν για μας.

Η μαργαρίτα είναι ειδική ξύλινη σφραγίδα με ανάγλυφα εκκλησιαστικά σύμβολα, που είναι απαραίτητη για να σφραγίζονται οι λειτουργιές. Με το πίσω μέρος της (το χέρι της) που είναι κι αυτό ανάγλυφα κεντημένο, σφραγίζονται τα βλογούδια

Λειτουργιές δεν ζυμώνονταν μόνο τα Χριστούγεννα. Προσφέρονταν και προσφέρονται από τους πιστούς στην Εκκλησία τις Κυριακές και τις γιορτές όλου του χρόνου. Χωρίς αυτές, άλλωστε, λειτουργία (το μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας) δεν μπορεί να γίνει.

Αν τις αναφέρω εδώ, είναι γιατί θέλω να περιγράψω τη διαδικασία που ακολουθούσαν παλιότερα ώσπου να τις φκιάξουν, σε αντιδιαστολή με ό,τι γίνεται σήμερα.

Αρχίζω από το τελευταίο. Σήμερα λίγοι ζυμώνουν πρόσφορα στο σπίτι. Οι πολλοί τα παραγγέλλουν στο φούρνο, όπου ζυμώνονται και ψήνονται όπως ακριβώς και το ψωμί. Με το ίδιο αλεύρι και στα ίδια σκεύη. Από το ψωμί τις διαφοροποιεί μόνο το σχήμα και η σφραγίδα. Έτσι, όλα τελειώνουν εύκολα και απλά.

Τα χρόνια εκείνα όμως, τα παλιά, κάτι τέτοιο ήταν αδιανόητο. Τότε η όλη διαδικασία είχε διάρκεια και ήταν πολύ σχολαστική. Άρχιζε με την επιλογή του πιο καλού και άσπρου σιταριού που υπήρχε στο σπίτι. Ακολουθούσε προσεκτικό καθάρισμα από κάθε τι ξένο και σχολαστικό πλύσιμο. Άπλωναν το πλυμένο σιτάρι σε καθαρό σεντόνι και, μετά το στέγνωμα του στον ήλιο, το έβαζαν σε καθαρή πάνινη σακούλα. Το άλεθαν πολύ ψιλό («για λειτουργιές») στο νερόμυλο, που έπρεπε να έχει καθαριστεί πρώτα καλά. Έβαζαν, τέλος, το αλεύρι σε καθαρή πάνινη σακούλα, όπου και το φύλαγαν ώσπου να φτάσει η ώρα για το ζύμωμα.

Η νοικοκυρά που θα ζύμωνε τις λειτουργιές πλενόταν πρώτα πολύ σχολαστικά, άλλαζε και χτενιζόταν. Ύστερα «ξεσήταγε» (κοσκίνιζε) το αλεύρι με μια πολύ ψιλή σήτα, το «μαγνάδι». Φυσικά, το προζύμι που θα χρησιμοποιούσε για το «γίνωμα»(τη ζύμωση) είχε «αναπιαστεί» με ίδιο αλεύρι.

Τις λειτουργιές τις ξεροζύμωνε για να μην είναι μαλακό το ζυμάρι, τις έπλαθε με προσοχή για να πάρουν το σχήμα που έπρεπε και τις σφράγιζε με τη μαργαρίτα. Τις τοποθετούσε αραιά – αραιά στο ταψί, τις σκέπαζε με καθαρό πανί, τις ζέσταινε στον ατμό ζεστού νερού για να «γίνουν» και, όταν ήταν έτοιμες, τις έψηνε στη γάστρα. Τέλος ξεχώριζε αυτές που ήταν πιο καλοψημένες και με την πιο καθαρή σφραγίδα. Αυτές προορίζονταν για πρόσφορα, ενώ οι άλλες, εκείνες με την κάπως κατώτερη εμφάνιση, θα ήταν τα υψώματα.

Το πάντρεμα της φωτιάς ήταν η τελευταία δουλειά της παραμονής. Αργά το βράδυ ο πατέρας έβαζε στο τζάκι (στη γωνιά) δύο χοντρά ξύλα (κούτσουρα), από τα οποία το ένα είχε όνομα αρσενικό (δέντρος, κέδρος, πλάτανος…) και το άλλο όνομα θηλυκό (αργιά, κουμαριά, κερασιά…). Τα ξύλα άναβαν και η παντρειά είχε συντελεστεί. Κάποιοι έβαζαν μαζί και κλαδιά πουρναριού που, ανάβοντας, έκανα θόρυβο με το σκάσιμο των φύλλων. Δεν ξέρω να πω αν τα πουρνάρια ήταν …οι καλεσμένοι του γάμου ή κάτι άλλο.

Μετά το πάντρεμα της φωτιάς το τζάκι έπρεπε να διατηρηθεί αναμμένο όλο το 12/ήμερο, ώς τα Φώτα, μέρα και νύχτα. Το θεωρούσαν πολύ κακό να τους σβήσει η φωτιά και να πάνε στη γειτονιά, χρονιάρες μέρες που ήταν, να ζητήσουν. Και εναλλακτική λύση δεν υπήρχε. Τα σπίρτα ήταν είδος πολυτελείας και δεν τα χρησιμοποιούσαν, παρά σε σπάνιες και πολύ εξαιρετικές περιπτώσεις.

Ο κύριος λόγος, όμως, που δεν έπρεπε να σβήσει η φωτιά, ήταν αποτρεπτικός. Της απέδιδαν τη δύναμη να απομακρύνει τα δαιμόνια. Στη συγκεκριμένη περίπτωση τους καλικάτζαρους. Με αναμμένο τζάκι δεν ήταν εύκολο στους καλικάτζαρους να μπουν στο σπίτι από το μπουχαρί (καπνοδόχο).

Αποτρεπτική και ευεργετική δύναμη απέδιδαν και στη στάχτη του 12/ήμερου, που δεν τη μάζευαν από τη γωνιά παρά μόνο την ημέρα των Θεοφανίων.

Η στάχτη από τη μια μεριά δεν άφηνε τους καλικάτζαρους να πλησιάσουν, ενώ, από την άλλη, υπήρχε κίνδυνος αυτοί να τη «λωβιάσουν» και, με το πέταγμά της, να «λωβιάσει όλος ο τόπος». Τα Θεοφάνια, ό,τι και αν είχε συμβεί στο μεταξύ, όλα καθαρίζονταν με τον αγιασμό των νερών. Έτσι, η στάχτη σκορπιζόταν στους κήπους και στα χωράφια, για να τα προστατεύει από το κακό και να τα ωφελεί με την ευεργετική της δύναμη.

4. Οι καλικάτζαροι:

Για τους καλικάτζαρους μπορούμε να πούμε πάρα πολλά. Τις δοξασίες για τη δράση τους τις συναντάμε όχι μόνο στο χωριό μας και στη γύρω περιοχή, αλλά, με διάφορες παραλλαγές, σε ολόκληρη την Ελλάδα.

Το όνομά τους αλλάζει από τόπο σε τόπο. Εκτός από καλικάτζαρους τους ονομάζουν παγανά, καρκάτζαλους, καρκατζέλια, γκαζώνια, κωλοβελόνηδες, πλανήταρους κ.τ.λ., κ.τ.λ.

Αλλάζει επίσης το μέγεθος και η μορφή τους. Πολλοί τους φαντάζονται μικρούς, όσο μια γάτα, γυμνούς, μαύρους, τριχωτούς, με κερατάκια στο κεφάλι, με μακριά ουρά…

Άλλοι πάλι λένε πως είναι μεγάλοι σαν άνθρωποι, αλλά βρώμικοι, ντυμένοι με κουρέλια, άσχημοι, κουτσοί, καμπούρηδες, με το ένα τους πόδι γαϊδουρινό, με κόκκινα μάτια και με πλήθος άλλα κουσούρια.

Σε κάθε περίπτωση, πάντως, πρόκειται για τα ίδια παράξενα και ποικιλόμορφα δαιμονικά.

Επάνω στη γη, λένε, εμφανίζονται μόνο το 12/ήμερο από τα Χριστούγεννα ώς την παραμονή των Φώτων. Τον υπόλοιπο καιρό ζουν κάτω από τη γη. Εκεί πελεκούν με τσεκούρια ή ροκανίζουν με τα δόντια τους ένα μεγάλο δέντρο που στηρίζει τη γη. Θέλουν να το δουν να πέφτει μαζί με τη γη, έτσι, για να γελάσουν.

Αλλά, εκεί που κοντεύουν να τελειώσουν το κόψιμο, φτάνει η παραμονή των Χριστουγέννων. Τα παρατάνε τότε όλα και τρέχουν επάνω στη γη για να πειράξουν τους ανθρώπους. Γιατί είναι, λένε, μεγάλα πειραχτήρια.

Την ημέρα κρύβονται. Κυκλοφορούν μόνο τη νύχτα και κάνουν ό,τι σκανταλιά μπορεί να φανταστεί κανείς: κατεβαίνουν από τα μπουχαριά – τις καπνοδόχους• κατουρούν στη στάχτη• ψήνουν στο τζάκι βατράχια και σκουλήκια σουβλισμένα• λωβιάζουν τα φαγητά• τρώνε τα γλυκά• πιάνουν τις γιαγιάδες ή τις κοπέλες και τις βάζουν στο χορό• καβαλικεύουν στους ώμους των διαβατών• κλέβουν τα ρούχα της μπουγάδας που, τυχόν, ξεχάστηκαν απλωμένα έξω τη νύχτα• αναποδογυρίζουν τα τεντζερέδια (κατσαρόλες)• σκορπίζουν το αλεύρι, και άλλα πολλά.

Θυμάμαι τη βάβω–Ρήνα, που ήταν σίγουρη ότι κάποιο βράδυ την είχαν πάρει τα παγανά και τη χόρευαν όλη τη νύχτα μέσα στα ρέματα. Είδε κι έπαθε, μας έλεγε, ώσπου να τους ξεφύγει και να γυρίσει στο σπίτι.

Ο μπάρμπα Δημήτρης, πάλι, είδε τον καλικάτζαρο να ψήνει τα μπακακάκια του (βατράχια) δίπλα στο δικό του κρεατάκι και όλο να πλησιάζει τη βρωμόσουβλά του στη δική του για να μαγαρίσει το κρέας. Αυτός όμως ήταν προετοιμασμένος: ζεμάτισε τον καλικάτζαρο με τη μάσια, που την είχε καμένη από γρηγορότερα και τον εξαφάνισε.

Ο φόβος από τους καλικάτζαρους οδηγούσε σε διάφορα μέτρα προστασίας. Προσπαθούσαν να τους καλοπιάσουν τοποθετώντας γλυκά και τηγανίτες επάνω στο τραπέζι, δίπλα στο παράθυρο ή και μέσα στο μπουχαρί. Κρεμούσαν πίσω από την πόρτα σαγόνι γουρουνιού που πίστευαν ότι έχει αποτρεπτική δύναμη. Έριχναν στη φωτιά αλάτι ή έκαιγαν μάλλινα παλιόρουχα. Το αλάτι που έσκαζε και η άσχημη μυρωδιά του «σκρούμπου» έδιωχναν τους καλικάτζαρους. Όπως τους έδιωχνε και η μυρωδιά του λιβανιού που έκαιγαν κάθε βράδυ στο σπίτι.

Από την άλλη μεριά, πιστεύοντας ότι οι «όξω από 'δώ» είναι κουτοί, φρόντιζαν να τους ξεγελάσουν. Τα βράδια κρεμούσαν έξω από την πόρτα του σπιτιού μια σκ(ου)λίδα (δεμάτι) άχυρο ή ένα κόσκινο. Οι καλικάτζαροι, που πήγαιναν να μπουν στο σπίτι, άρχιζαν να μετρούν τα άχυρα ή τις τρύπες από το κόσκινο. Αλλά ώσπου να τελειώσουν το μέτρημα ξημέρωνε, λάλαγε ο κόκορας και έτρεχαν τρομαγμένοι να κρυφτούν.

Το πιο αποτελεσματικό όπλο, ωστόσο, για να κρατηθούν οι καλικάτζαροι μακριά από τους ανθρώπους, ήταν η φωτιά. Γι' αυτό, όπως ανέφερα και πιο πάνω (πάντρεμα της φωτιάς), διατηρούσαν το τζάκι αναμμένο όλο το 12/ήμερο. Για τον ίδιο λόγο τα βράδια αυτών των ημερών δεν έβγαιναν από το σπίτι χωρίς να κρατούν αναμμένο δαυλό. Με αναμμένο δαυλό αμύνονταν και αν έβλεπαν κίνδυνο.

Ο μακαρίτης ο μπάρμπα Δημήτρης ήταν παραστατικότατος σε μια σχετική αφήγησή του: «ιγώ κάθουμαν στ'ν άκρη στ(η) γουνιά κι π'ρώνουμαν. Γλέπου τον καλικάτζαρου απ' όρχουνταν απ' μ'πόρτα, ίσια ψ'λά μ'. Αρπάζου ένα δαυλό κι τ' του πιτάου μ'ούλ(η) τ(η) δύναμ(η). Τουν πέτ'χα στου κουρμί κι πέταξι τσίκις κι έσκασι κι χάθ'κι».

Στις διηγήσεις για τους καλικάτζαρους δεν λείπουν οι αντιφάσεις. Από τη μια μεριά, για παράδειγμα, εμφανίζονται να τρέμουν και να αποφεύγουν τη φωτιά και από την άλλη τους βρίσκομε δίπλα στο τζάκι να ψήνουν τα βατράχια τους. Τι να γίνει όμως; Συμβαίνουν αυτά με τα ξωτικά.

Την παραμονή των Θεοφανίων, με τον αγιασμό των νερών, οι καλικάτζαροι απαλλάσσουν τους ανθρώπους από την παρουσία τους. Τρέχουν να κρυφτούν κάτω από τη γη φωνάζοντας τρομαγμένοι:

«Φύγετε να φύγουμε/ κι έρχεται ο τουρλόπαππας/
Με την αγιαστούρα του/ και με τη βρεχτούρα του».

Για κακή τους τύχη, όμως, εκεί κάτω βρίσκουν το δέντρο που πελεκούσαν να έχει θρέψει• να έχει γίνει όπως ήταν και πριν το κόψιμο. Έτσι, αρχίζουν πάλι από την αρχή, ώσπου να έρθουν τα επόμενα Χριστούγεννα και να πάθουν πάλι τα ίδια.

Αλλά τι είναι, τέλος πάντων, αυτοί οι καλικάτζαροι;

Ο Νικ. Πολίτης (πατέρας της ελληνικής λαογραφίας) δίνει την ερμηνεία ότι είναι πλάσματα της νεοελληνικής μυθολογίας και δημιουργήθηκαν με αφορμή τις μεταμφιέσεις που γίνονται τις ημέρες του 12/ήμερου σε διάφορα μέρη της Ελλάδας.

Στη «Μεγάλη Εγκυκλοπαίδεια των Νέων» του Χ. Πάτση (τ. 24, σελ 291) υποστηρίζεται ότι προέκυψαν από την ανάμνηση οργιαστικών δραστηριοτήτων μεταμφιεσμένων βυζαντινών πλουσίων και αρχόντων, που τέτοιες μέρες βασάνιζαν και καταταλαιπωρούσαν τους κατοίκους της «Βασιλεύουσας». Οι καλικάτζαροι, υποστηρίζεται, πήραν στη φαντασία του λαού τη θέση των μεταμφιεσμένων βυζαντινών αρχόντων.

Άλλοι μελετητές, τέλος, (Κ. Ρωμαίος, Γ. Α. Μέγας κ.ά.) υποστηρίζουν την εκδοχή ότι οι καλικάτζαροι σχετίζονται με τους νεκρούς που, όπως πιστεύεται, επιστρέφουν για λίγο ανάμεσα στους ζωντανούς. Γι' αυτό και περιπλανιούνται, κάνουν φασαρίες, πηδούν, χορεύουν κ.τ.λ., αλλά δεν κακοποιούν τους ανθρώπους. Μόνο τους ενοχλούν.

Το ότι μένουν πάνω στη γη μόνο λίγες ημέρες, το ότι μαγαρίζουν τις τροφές κ.τ.λ. οδηγεί, κατά την ίδια εκδοχή, ακόμα και στις «Κήρες» δηλαδή τις ψυχές που, σύμφωνα με τους αρχαίους Έλληνες, βρίσκονται στον Άδη. Κατά τη διάρκεια της γιορτής των Ανθεστηρίων των αρχαίων Αθηναίων ο Άδης ήταν ανοιχτός.

Τότε οι ψυχές ξαναγύριζαν στον κόσμο και ενοχλούσαν με πολλούς τρόπους τους ανθρώπους, όπως κάνουν και οι καλικάτζαροι.

Τέλος, η άποψη ότι οι ρίζες των καλικάτζαρων βρίσκονται στην πίστη για μικρής διάρκειας επιστροφή των ψυχών πάνω στη γη, ενισχύεται και από το γεγονός ότι παρόμοιες δοξασίες συναντάμε σε πολλούς ξένους λαούς: από τους αρχαίους Ρωμαίους μέχρι τους Πρώσσους, τους Νορμανδούς και τους Ιρλανδούς και μέχρι τους λαούς της Σκανδιναβίας.

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛ. 7

ΓΕΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ
ΧΡΩΜΑΤΑ - ΣΙΔΗΡΙΚΑ - ΕΡΓΑΛΕΙΑ
ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΚΑ - ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ
ΕΙΔΗ ΚΥΝΗΓΙΟΥ"Η ΒΟΛΗ"
ΣΤΟ ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙ ΑΡΤΑΣ
Χ. ΤΣΙΛΩΝΗ
ΤΗΛ.: 26850 - 24565,
ΚΙΝ.: 6973-887986

ΕΙΔΙΚΗ ΑΛΛΕΡΓΙΟΛΟΓΟΣ
ενηλίκων - παίδων
ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΚΑΛΟΜΠΑΤΣΟΥ
Επιστημονικός Συνεργάτης Αλλεργιολογικού Τμήματος
Β' Παιδιατρικής Κλινικής Πανεπιστημίου Αθηνών
Μέλος Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Αλλεργιολογίας (Ε.Α.Α.C.I.)
Μαντζαγριωτάκη 34, Καλλιθέα - Τηλ. 210 9594040
Fax:210 9594014 - Κιν. 6945 494575
akalobatsou@gmail.com

Τα όμορφα Τζουμερκοχώρια μάς περιμένουν πάντα! Τους δίνουμε ζωή με την παρουσία μας!

ΛΑΜΠΡΙΑΤΙΚΑ ΕΘΙΜΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΜΑΣ

Το Μεγαλοβδόμαδο αρχίζει το Σάββατο του Λαζάρου και τελειώνει με την Ανάσταση. Η γενική καθαριότητα των σπιτιών γίνεται την προηγούμενη βδομάδα. Όλα ξεσηκώνονται και βγαίνουν έξω για να γίνει το ασβέστωμα, στους τοίχους, στις σκάλες, στα πεζούλια. Το Σάββατο του Λαζάρου στις γειτονιές αντηχούν χαρούμενες παιδικές φωνές *"Πες Μας Λάζαρε τι είδες εις τον Άδη που επήγες"*. Από την προηγούμενη έχουν στολίσει το καλάθι με δάφνες και λουλούδια και ένα φώλι στη μέση για να φέρει αυγά, στα Λαζαρούδια φιλεύουν αυγά. Οι νιόπαντρες τη χρονιά αυτή φέρνουν "τ' Αϊ-Λαζάρ", στον Εσπερινό, ένα δεμάτι βάγια (δάφνη) στην εκκλησία και την άλλη μέρα ο παπάς τα μοιράζει στο εκκλησίασμα.

Μεγάλη Δευτέρα, Μεγάλη Τρίτη, Μεγάλη Τετάρτη, ο κόσμος λιγοστεύει τις δουλειές και πηγαίνει στην εκκλησία.

Την Μεγάλη Πέμπτη, μικροί και μεγάλοι, πάνε στην εκκλησία για να "κοινωνήσουν". Παλαιότερα "κρατούσαν" όλη τη Σαρακοστή και, πριν οι γεροντότεροι φύγουν για την εκκλησία, ζητούσαν απ' όλους να τους "συχωρέσουν" για να πάρουν τη μεταλαβιά "παστρικιά".

Οι γυναίκες ασχολούνται τη μέρα αυτή με το βάψιμο των αυγών, το ζύμωμα της Λαμπροκουλούρας, των κουλουριών. Το βάψιμο σήμερα των αυγών γίνεται με έτοιμες βαφές, ενώ πριν γινόταν με φλούδες από κρεμμύδια, από κοκκινογούλια κ.τ.λ. Κάπου – κάπου και σήμερα θα αντικρύσεις πάνω στον φράκτη και στο σύρμα απλωμένα τα προικιά των κοριτσιών.

Οι τζιομπαναραίοι τη μέρα αυτή αρματώνουν με τα κυπροκούδουνα το κοπάδι. Σημαδεύουν και δύο, τρεις αρνάδες για το καλό του κοπαδιού τους. Παλαιότερα έκοβαν και το σουβλί, για το λαμπριάτικο αρνί, που βύζαινε πάνω από δύο μήνες για να γίνει ασήκωτο. Προτιμούσαν σουβλί από έλατο, κυπαρίσσι, γκορτζιά, γιατί ήταν ίσια και μύριζαν όμορφα.

Το βράδυ όλοι οι χωριανοί ακούνε με κατάνυξη στην εκκλησία τα Δώδεκα Ευαγγελία και γίνεται η τελετή της Σταύρωσης του Ιησού. Οι γυναίκες θα μείνουν πίσω για να στολίσουν τον Επιτάφιο, βάζοντας όλη τους την τέχνη και το μεράκι τους για να είναι πανέμορφος. Τα ανοιξιάτικα λουλούδια έχουν την τιμητική τους.

Ημέρα πένθους για όλους τους χριστιανούς η Μεγάλη Παρασκευή. "Τη μέρα αυτή ούτε λάδι δεν κάνει να φάτε", μας έλεγαν οι μεγαλύτεροι. Ξύδι, νερό, λίγη ζάχαρη και ψωμί, ήταν το φαγητό μας. Το πρωί τα παιδιά ψέλνουν το "μοιρολόι της Παναγίας". "Σήμερα μαύρος ουρανός, σήμερα μαύρη μέρα". Όλοι πάνε στον Άγιο Νικόλαο για να προσκυνήσουν και να περάσουν τα παιδιά κάτω από τον Επιτάφιο τρεις φορές. Το βράδυ ασφυκτικά γεμάτη η εκκλησία. Μέσα σε μια ατμόσφαιρα άκρας κατάνυξης αναπέμπονται οι δεήσεις και ψέλνονται το "Η ζωή εν τάφω", "Ω γλυκύ μου έαρ, γλυκύτατόν μου τέκνον πού έδυ σου το κάλλος". Ακολουθεί η περιφορά του Επιταφίου κάτω από την πλατεία, στις βρύσες πίσω από τα Γουλέικα και πάλι στον Άγιο Νικόλαο. Ο Σταυρός και τα Εξαπτέρυγα πάνε μπροστά και ακολουθεί ο παπάς και σχεδόν όλο το χωριό με αναμμένες λαμπάδες.

Το Μεγάλο Σαββάτο, στην πρωινή λειτουργία, μόλις ακουστεί "Ανάστα ο Θεός, κρίνων την γην, ότι Συ κατακληρονομήσεις, εν πάσι τοις έθνεσι…", η καμπάνα χτυπά χαρμόσυνα, μεταφέροντας το μήνυμα της Ανάστασης του Κυρίου. Αρνιά και κατσίκια βελάζουν απελπισμένα. Οι άνδρες αναλαμβάνουν το σφάξιμο και το έθιμο επιβάλλει να είναι άσπρα και αρσενικά. Οι νοικοκυρές ετοιμάζουν τα γουμίδια για το βράδυ, τις πίτες για την άλλη μέρα, σκουπίζουν και συμμαζεύουν το σπίτι.

Το βράδυ η καμπάνα χτύπησε και η εκκλησία δεν άργησε να ξαναγεμίσει. Μεγάλη προσπάθεια ποιος να πρωτοπάρει το φώς της Ανάστασης, όταν ο παπα-Κίμων βγήκε στην Ωραία Πύλη με το τρικέρι. Η Ανάσταση βγήκε στην πλατεία και με το "Χριστός Ανέστη" η καμπάνα χτυπά χαρμόσυνα και οι πιστοί ανταλλάσσουν ευχές. Κάπου-κάπου τσουγκρίζονται και κόκκινα αυγά. Με την απόλυση, και αφού μεταλάβουν μερικοί, ξεκινάνε για τα σπίτια τους, μέσα στην Απριλιάτικη γλυκονυχτιά, με αναμμένες τις λαμπάδες με το "ανέσπερο" φως για να ανάψουν το καντήλι του σπιτιού.

Με το ξημέρωμα ανάβουν τις φωτιές και ψήνουν τα λαμπριάτικα αρνιά, κάτω στο χώμα, με ξύλινο σουβλί, χωρίς μηχανήματα. Ορισμένοι χωριανοί ψήνουν ομαδικά. Μια ωραία εικόνα μού έρχεται στο νου μου: αραδαριά κάνα δεκαπενταριά αρνιά στην πλατεία μια χρονιά. Το γλέντι αρχίζει από τη στιγμή που η σούβλα μπαίνει στη φωτιά. Κοκορέτσι, σπληνάντερο, κόκκινα αυγά, ούζο, ντόπιο κρασί και τσίπουρο, γεμίζουν τα τραπέζια. Τραγούδια αντηχούν από κάθε γειτονιά.

Της άνοιξης γιορτή η Λαμπρή και με την άνοιξη ανοίγει κι η καρδιά κι αποζητάει το τραγούδι, τη χαρά, τον χορό.

ΝΤΙΝΑ ΜΠΑΛΑΤΣΟΥΚΑ

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ

1) Στις 16 Μαρτίου 2009 και ώρα 7 μ.μ., στην αίθουσα της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδος, έγινε η παρουσίαση του βιβλίου της **Ειρήνης Μπόμπολη**, φιλολόγου από το Κεντρικό Άρτας *«Το πεπρωμένο μύριζε ορχιδέα ή πράγματα μικρά»*. Οργανωτές η **Ιστορική και Λαογραφική Εταιρία Τζουμέρκων** (ΙΛΕΤ), ο **Πολιτιστικός Σύλλογος Κεντρικιωτών Άρτας** «Ο Άραχθος» και οι **Ηπειρωτικές Εκδόσεις «Πέτρα»**. Μίλησαν για το βιβλίο ο **Κώστας Μαργώνης**, πρόεδρος της ΙΛΕΤ, φιλόλογος, συγγραφέας και ο **Δημήτρης Βλαχοπάνος** επίσης φιλόλογος, συγγραφέας. Αποσπάσματα του βιβλίου διάβασαν η **Γεωργία Ζώη** , αρχιτέκτων - ηθοποιός, ενώ την εκδήλωση συντόνισε ο δημοσιογράφος **Ανδρέας Ρίζος**.

Ενδιαφέρον το θέμα: « Η Αρετή, γυναίκα με ιδιαίτερη καλλιέργεια, στα πενήντα δυο της τολμά να κάνει την «επανάστασή» της. Φεύγει μακριά από το «οικείο» περιβάλλον της, σε άγνωστο γι' αυτήν τόπο, και αποφασίζει να παλέψει με τον εαυτό της, όσο γίνεται πιο μόνη. Προστατευμένη και οπλισμένη με την ώς τώρα εμπειρία της, θεωρεί πως μπορεί να θωρακίσει τον εαυτό της με επιτυχία σε ό,τι ενδέχεται να τη βλάψει και να την κάνει ευάλωτη στα γύρω ερεθίσματα και δρώμενα. Ξεχνά όμως πως μέσα της κουβαλάει «τη γυναίκα», «τη μάνα», «τη ζωντανή, ευαίσθητη και σχεδόν εύθραυστη Αρετή».

Πολύ ζεστή η κουβέντα στη συνέχεια με τους δύο φιλολόγους-συγγραφείς ομιλητές και φίλους του Συλλόγου μας, τον Κώστα Μαργώνη και τον Δημήτρη Βλαχοπάνο, τη Γεωργία Ζώη, που τα γυμνασιακά της χρόνια τα έζησε στο Βουργαρέλι με αρκετές αναμνήσεις απ' αυτά. Επίσης με τη **Βάντα Κουτσοκώστα** και τον **Αντώνη Κοντό**.

2) Ενδιαφέρουσα βιβλιοπαρουσίαση, όχι μόνο για την ιδιαιτερότητά της, αλλά και τον συγγραφέα ήταν αυτή που έγινε στις 3/4/2009 στις 9μ.μ., στο βιβλιοπωλείο «Ιανός». Συγγραφέας ο γνωστός μας **Δημήτρης Γ Στεφανάκης**, όχι μόνο γιατί τα μαθητικά του χρόνια έζησε στο Βουργαρέλι, αλλά γιατί το συγγραφικό του έργο έχει παρουσιαστεί μέσα από την εφημερίδα μας το «Βουργαρέλι» και μέλη του Συλλόγου μας έχουν παραβρεθεί σε προηγούμενες βιβλιοπαρουσιάσεις. Χαρακτηριστικά πέρυσι το μυθιστόρημά του «Μέρες Αλεξάνδρειας» παρουσιάστηκε στον ίδιο χώρο με μεγάλη επιτυχία. (Σημειωτέον ότι στην Έκθεση Βιβλίου το καλοκαίρι στο χωριό διατίθενται τα βιβλία του).

Πρωτότυπη η παρουσίαση του καινούργιου του μυθιστορήματος *«Συλλαβίζοντας το καλοκαίρι»* με συνομιλία της δημοσιογράφου **Εριφύλης Μαρωνίτη** με τον συγγραφέα. Αποσπάσματα διάβασαν οι ηθοποιοί **Περικλής Λιανός** και **Όλγα Νικολαΐδου**. Παραβρίσκονταν ο καθηγητής Πανεπιστημίου **Δημήτριος Μαρωνίτης** και άλλοι του χώρου των γραμμάτων και των τεχνών.

Από το Βουργαρέλι διέκρινα τον **Θανάση Γεωργάρα**.

Θέμα του βιβλίου ο γνωστός συγγραφέας **Αλμπέρ Καμύ**. Επιστρέφοντας στη Μύκονο (σαράντα χρόνια μετά τον πρόωρο θάνατό του) ένα καλοκαίρι στα τέλη του εικοστού αιώνα , βρίσκεται αντιμέτωπος με το ερώτημα: Είναι ο θάνατος το αναπάντεχο τέλος που κόβει οριστικά το νήμα της ζωής και της δημιουργίας ή υπάρχει κάποτε μια δεύτερη ευκαιρία για να ολοκληρώσει κανείς ό,τι άφησε στη μέση; Δίπλα στον Καμύ μια νεαρή δημοσιογράφος αναζητά το μύθο, ένας αιρετικός επιστήμονας τη δικαίωση, ένας αποτυχημένος συγγραφέας την καταξίωση. Άνθρωποι, βιβλία και έρωτες ζητούν ολοκλήρωση. Αυτό το καλοκαίρι δεν είναι απλώς το στοίχημα του χαμένου χρόνου. Ένα ταξίδι στις Κυκλάδες και στο φως που συμφιλιώνει τη ζωή με το θάνατο, ένα μυθιστόρημα για τον έρωτα και τη λογοτεχνία, για τη φιλοσοφία και τα απωθημένα της ψυχής μας.

Η συνέχεια πολύ φιλική με ζεστή κουβέντα ανάμεσα στα μέλη της οικογενείας του, παλιοί γνώριμοι από τα χρόνια στο Βουργαρέλι και με τον συγγραφέα Δημήτρη που απλόχερα χάριζε την κουβέντα στους άγνωστους και γνωστούς που ήρθαν να τον τιμήσουν.

Λουκία Αντωνίου

ΑΝΤΑΜΩΜΑ ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙΩΤΩΝ
Σε Βόλο – Πήλιο - αναβολή...

Δυστυχώς δεν πραγματοποιήθηκε το αντάμωμα σε Βόλο – Πήλιο που είχε προγραμματιστεί για τις 4 και 5 Απριλίου 2009 από τους Συλλόγους Βουργαρελιωτών Αττικής και τον Πολιτιστικό Βουργαρελίου.

Το σκεπτικό του Συλλόγου μας γι' αυτό το αντάμωμα ήταν η επιτυχημένη εκδήλωση για την κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίτας στις 25 Γενάρη να έχει και συνέχεια εκτός Αθηνών με συγχωριανούς από Αθήνα και Βουργαρέλι. Οι συμμετοχές όμως ήταν ελάχιστες και έτσι καταλήξαμε στην αναβολή.

Με αφορμή αυτό το γεγονός ζητάμε να μας υποδείξετε εσείς κάποιους τρόπους για να είναι επιτυχημένη τέτοια δραστηριότητα ή για να πάρουμε την άλλη πλευρά, γιατί δεν μπορεί να γίνει λαμβάνοντας υπόψη κάποια καινούργια δεδομένα. Οι γνώμες σας είναι απαραίτητες πάντα και για οποιαδήποτε δραστηριότητα του Συλλόγου, για να μην καταφεύγουμε στην εύκολη και γενική λύση, υπεύθυνος είναι ο Σύλλογος. Ο Σύλλογος είστε όλοι εσείς και η γνώμη σας μετράει πολύ για όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.

Το Διοικητικό Συμβούλιο

ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ

Πραγματοποιήθηκε την Κυριακή 22.3.2009 η ετήσια τακτική και ταυτόχρονα καταστατική – για τροποποίηση του καταστατικού- Γενική Συνέλευση της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδος στο Πνευματικό Κέντρο Ηπειρωτών (Κλεισθένους 15).

Οι τροποποιήσεις των προτεινομένων άρθρων ήταν προτάσεις του Συλλόγου Βουργαρελιωτών Αττικής και εγκρίθηκαν από τη Γενική Συνέλευση.

Τον Σύλλογό μας εκπροσώπησε η πρόεδρος **Λουκία Αντωνίου**.

ΚΑΙ ΑΥΤΑ...

- Αύξηση στις τιμές των διοδίων στη Γέφυρα Ρίου – Αντίρριου ανακοίνωσε η εταιρία «ΓΕΦΥΡΑ Α.Ε.». Οι νέες τιμές ισχύουν από τις αρχές Φεβρουαρίου. Για τα Ι.Χ. η τιμή αυξάνεται από τα 11,20 ευρώ στα 11,70 ευρώ. Αντίθετα η τιμή για τις μοτοσικλέτες παραμένει στα ίδια επίπεδα με το 2008, δηλαδή στα 1,80 ευρώ.

- Κατασκευαστές και ιδιώτες στην Ήπειρο, πωλούν σπίτια σε τιμή χαμηλότερη έως και 20% σε σχέση με την τρέχουσα αγοραία αξία. Τελευταία δεν υπάρχει ιδιαίτερο αγοραστικό ενδιαφέρον και έτσι κατασκευαστές και ιδιώτες υποχρεώνονται να μειώσουν το κόστος πώλησης των ακινήτων. Μάλιστα, οι κτηματομεσίτες δεν αποκλείουν οι χαμηλές ήδη τιμές των σπιτιών να γίνουν ακόμη πιο δελεαστικές, αν η ζήτηση δεν αυξηθεί και δεν βελτιωθεί η γενική οικονομική κατάσταση.

ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙ ΑΡΤΑΣ
ΑΡΧΟΝΤΙΚΟ ΒΙΛΑ ΣΟΦΙΑ

Ένα θαυμάσιο σαλέ για μοναδικές διακοπές
ΤΗΛΕΦΩΝΑ: Βουργαρέλι 26850 22713, 22735
Αθήνα 210 6893210, 210 6852255

ΑΝΔΡΙΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ
Τροχοί Κίνησης
Είδη Αποθήκευσης και Διακίνησης
Ρόδες Τροχοί Καρότσια
Μαραθωνομάχων 22 (Ακαδημ. Πλάτωνος), 104 41 Αθήνα
ΤΗΛ. 210 51.38.992 - fax: 210 51.39.497

ΑΝΔΡΙΤΣΟΠΟΥΛΟΥ Γ. ΑΡΕΤΗ
ΛΟΓΙΣΤΗΣ - ΦΟΡΟΤΕΧΝΗΣ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ 37
ΧΑΛΑΝΔΡΙ
ΤΗΛ.: 210 68.26.823
ΚΙΝ.: 6974 109210

ΠΡΟΤΙΜΕΙΣΤΕ ΤΟΥΣ ΣΥΜΠΑΤΡΙΩΤΕΣ ΜΑΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ!

Το μέλλον του χωριού μας και της Αδελφότητας είναι η νέα γενιά. Ας τη φέρουμε πιο κοντά μας!

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙΩΤΙΚΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

ΦΑΙΔΡΑ ΓΙΑΝΝΕΛΟΥ Μαέστρος

«Η μπαγκέτα πάει και με τζιν»

ΑΠΟ ΤΗΝ «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» 8.3.2009
Των: ΕΥΑΝΝΑΣ ΒΕΝΑΡΔΟΥ (venardu@enet.gr)
ΜΑΤΟΥΛΑΣ ΚΟΥΣΤΕΝΗ (kusteni@enet.gr)
ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΣ ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΥ (spapa@enet.gr)
φωτ.: Χ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

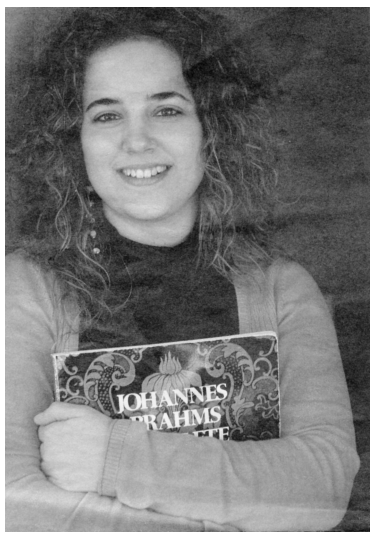

Τους έχουμε συνηθίσει με φράκο και μπαγκέτα. Και βέβαια θεωρούμε αυτονόητο πως είναι άντρες. Κι όμως, η 23χρονη **Φαίδρα Γιαννέλου** είναι η πρώτη πτυχιούχος μαέστρος ελληνικού πανεπιστημίου: του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου. Είναι δηλαδή η πρώτη μαέστρος, ανεξαρτήτως φύλου, που κατάφερε να πάρει πτυχίο όχι μουσικολόγου, αλλά διεύθυνσης ορχήστρας. Μέχρι τότε, μαέστρος γινόσουν μόνο στο εξωτερικό.

Η όμορφη Φαίδρα τέλειωσε ως αριστούχος τη σχολή και σήμερα κάνει μεταπτυχιακά. Διευθύνει τους μουσικούς με το μαύρο της φόρεμα και χωρίς μπαγκέτα. *«Με έχει επηρεάσει ο δάσκαλός μου, ο **Μ. Λογιάδης**, που θεωρεί ότι περιορίζει την κίνηση των δακτύλων»*. Συμμερίζεται άλλωστε και τη γενικότερη φιλοσοφία του: *«Δηλαδή μια πιο φιλική και άμεση επαφή του μαέστρου με τους μουσικούς»*.

Οχι ότι δεν υπάρχουν κι άλλες ελληνίδες μαέστροι. Όμως σπούδασαν και δραστηριοποιούνται κυρίως εκτός Ελλάδος. *«Εδώ οι θέσεις είναι λίγες κι έχουν καλυφθεί. Κι εγώ σκέφτομαι να βγω έξω. Υπάρχει άλλωστε ένας μισογυνισμός απέναντι σε γυναίκες που κάνουν ανδροκρατούμενα επαγγέλματα»*, επισημαίνει. Αλλά δεν πτοήθηκε: *«Πάντα εντυπωσιαζόμουν από την εικόνα αυτού του ανθρώπου που κουνάει τα χέρια του κατευθύνοντας τη μουσική»*.

Δεν είχε σκεφτεί όμως τον εαυτό της σε αυτό το πόστο, πριν μπει στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο, όπου διακρίθηκε. Έκτοτε έχει διευθύνει πολλές φορές την ορχήστρα του πανεπιστημίου, στην οποία συμμετέχουν και γνωστοί σολίστ, έχοντας εμφανιστεί και στο Μέγαρο Μουσικής. Ήταν μόλις 19 ετών.

Πέρυσι διηύθυνε και την ορχήστρα του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

*«Θυμάμαι πως όταν πρωτοσυνάντησα τον γνωστό βιολιστή **Δημήτρη Χανδράκη** με κοίταξε περίεργα - σαν να μην του γέμιζα το μάτι». «Καλά, θα μας διευθύνει αυτή η κοπέλα;»*, έλεγαν τα μέλη της ορχήστρας. Συχνά οι γονείς της της μεταφέρουν σχόλια του κοινού: *«Α, αυτό το κοριτσάκι θα διευθύνει;»*.

«Η αλήθεια είναι πως μικροδείχνω κιόλας. Και κυκλοφορώ με τα τζιν μου. Το ξέρω, εκ πρώτης όψεως δεν εμπνέω κύρος. Αυτό όμως με την πρώτη πρόβα αλλάζει. Το θέμα δεν είναι να επιβληθείς στους μουσικούς, αλλά να βγει ένα όμορφο αποτέλεσμα».

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΜΑΟΥΤΣΟΥ

Φοιτήρια της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών και σπουδάστρια της Δραματικής Σχολής του Εθνικού Θεάτρου.

Ως σπουδάστρια της Δραματικής Σχολής τη φετινή χειμερινή σεζόν συμμετείχε στην παράσταση "Τιτανικός", σε σκηνοθεσία Κωνσταντίνου Ρήγου, που παρουσιαζόταν στη Σκηνή του Εθνικού Θεάτρου (Πειραιώς 260).

Βασιλική Δήμου: Δύο δραστηριότητες το φετινό χειμώνα

1) Η κυκλοφορία του βιβλίου της ***«Είναι όμορφα εδώ στην Κυψέλη»*** (εκδόσεις Περίπλους – Διονύσης Βίτσος). Η συνοικία όπου ζεί η Βασιλική, η Κυψέλη, παρουσιάζεται από τη δική της οπτική γωνία. Με χιούμορ, καυστική σάτιρα και πρωτότυπο νεανικό τρόπο η Βασιλική παρουσιάζει τα άσχημα αυτής της πόλης, που είναι χαρακτηριστικά όλων των συνοικιών σαν την Κυψέλη. «Είναι όμορφα εδώ στην Κυψέλη.Το νησί απλώνεται μπροστά μου ειδυλλιακό. Οι ηλιακοί θερμοσίφωνες «να λάμπουν στον ήλιο». Η μπουγάδα απέναντι «να κυματίζει». Τα οκταώροφα δεξιά και αριστερά μου, μπροστά και πίσω μου, «θα σηκωθούνε λίγο ψηλότερα». Εκατέρωθεν της νήσου η ζέστη από το ερκοντίσιον δημιουργεί κλίμα ημιτροπικό...Πιάνω το λάστιχο. Σαν πίνακας του Πώλ Γκογκέν με φόντο τα τσιμέντα. Αδιαφορώντας για την ηθική της γριάς στο παρακείμενο μπαλκόνι και την λειψυδρία, ποτίζω τη λεμονιά – κι εμένα εκ περιτροπής. Δε θα μου χαλάσετε εσείς τον μετα-εμπρεσιονισμό. Είναι όμορφα εδώ στην Κυψέλη. Ο Σ…διαβάζει τα νέα των ιθαγενών στην αγγλόφωνη εφημερίδα. «Μία δικαστής, ντίαρ αποχαρακτήρισε κάτι δασικές περιοχές. Άκου κι αυτό: Ένας υπουργός, που χρηματίζεται από ιδιωτική εταιρία, ποζάρει μπροστά από τα έργα του Γκόγια σε μια έκθεση με τίτλο...- Αχ είναι τόσο φάννυ...Όταν η λογική κοιμάται φέρνει στην επιφάνεια τέρατα. Λοιπόν ξέρεις κάτι τουτς; Η Ελλάδα είναι εντυπωσιακή, ιδιοσυγκρασιακή, βρόμικη, μεταφυσική και διεφθαρμένη». (Ένα δείγμα γραφής της Βασιλικής).

2) Η παράσταση «A Guide to getting lost» μια performance στο BIOS από 26 Μαρτίου μέχρι 12 Απριλίου 2009.

Η παγκόσμια κατάσταση, ένας δυτικός δημοκρατικός καπιταλισμός μια «νέα εποχή» που όλοι βιώνουμε. Η αντίδραση; «Αυτό που χρειαζόμαστε είναι ένας οδηγός για να χαθούμε - A guide to getting lost. Να επανατοποθετηθούμε σε αυτή την έκτακτη κατάσταση της νέας εποχής, στις εξελίξεις της επιστήμης, στην τρομοκρατία, στα ψηφιακά μέσα, στις διαπροσωπικές σχέσεις, στη θρησκεία και πάντα, μα πάντα σε σχέση με το ανθρώπινο σώμα, τις αδυναμίες του και τις ορέξεις του.

Κοιτάμε πίσω στα παιδικά μας όνειρα και αναρωτιόμαστε πώ ς βρεθήκαμε εδώ σήμερα. Μέσα σ' αυτή την έκτακτη κατάσταση ίσως η μόνη σταθερά να είναι: Είμαι εδώ, τώρα".

Από το πρόγραμμα της παράστασης. Μια παράσταση ωμά ρεαλιστική και υπερρεαλιστική ταυτόχρονα με κυρίαρχη την παρουσία της Βασιλικής.

Υ.Γ. Δεν είναι μόνο αυτές οι παρουσίες της Νεολαίας του Βουργαρελίου στον χώρο της τέχνης και των γραμμάτων. Επειδή όμως δε φθάνουν τα νέα στον Σύλλογο, θα παρακαλούσαμε να μας μεταφέρονται αυτά είτε ηλεκτρονικά είτε σε μια πιο άμεση επικοινωνία με το γραφείο του Συλλόγου μας, για να πληροφορηθούμε, όχι μόνο αυτές τις δραστηριότητες, αλλά και για μια καλύτερη επαφή του Συλλόγου με τους νέους μας.

ΕΚΘΕΣΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΟΥ Κ. ΜΑΥΡΟΠΑΝΟΥ ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ

Τζουμέρκων Φωτο - Γραφήματα

Με θέματα από το φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον των Τζουμέρκων, επιλεγμένα με ευαισθησία και φωτογραφισμένα με μαεστρία από τον εμπνευσμένο Αγναντίτη φωτογράφο κ. **ΚΩΣΤΑ ΜΑΥΡΟΠΑΝΟ,** πραγματοποιήθηκε στις 6 Μαρτίου 2009, **υπό την αιγίδα της Ομοσπονδίας Αδελφοτήτων Τζουμερκιωτών**, έκθεση φωτογραφιών των Τζουμέρκων και των Τζουμερκιωτών. Η έκθεση έγινε στο Πνευματικό Κέντρο Ηπειρωτών (Κλεισθένους 15) και σημείωσε εξαιρετική επιτυχία. Την επισκέφτηκαν, τη θαύμασαν και δίκαια την παίνεψαν πολλοί Τζουμερκιώτες και πολλοί εραστές της παραδοσιακής φωτογραφίας.

Τον συντονισμό της εκδήλωσης είχε και, όπως πάντα, άσκησε με θαυμαστή επιτυχία, ο γνωστός συντοπίτης μας (από τους Μελισσουργούς) δημοσιογράφος και εκδότης κ. **Ανδρέας Ρίζος**.

Στα εγκαίνια της έκθεσης παρέστησαν οι κ. κ. **Κώστας Αλεξίου**, Πρόεδρος της ΠΣΕ, **Χρ. Λαναράς**, Πρόεδρος Ομοσπονδίας Τζουμερκιωτών (οι οποίοι χαιρέτησαν την εκδήλωση), **Παύλος Μπούρης**, Δημοτικός Σύμβουλος Αγνάντων που εκπροσώπησε τον Δήμαρχο κ. **Χρ. Χασιάκο**, **Λευτ. Τζόκας**, Πρόεδρος της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών, **Κώστας Μαργώνης**, Πρόεδρος της ΙΛΕΤ, πολλοί Πρόεδροι και Μέλη Δ. Σ. Αδελφοτήτων και Συλλόγων Τζουμερκιωτών, πολλοί Τζουμερκιώτες και πάρα πολλοί Αγναντίτες.

Κεντρικός ομιλητής στα εγκαίνια της έκθεσης ορίστηκε από την Ομοσπονδία Τζουμερκιωτών ο Αγναντίτης κ. **Χρήστος Αρ. Παπακίτσος**, τακτικός συνεργάτης της εφημερίδας «ΤΑ ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ».

Ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας **Χρ. Λαναράς** αναφέρθηκε στη δράση της, η οποία έχει ως αφετηρία τον Πατριωτικό Σύνδεσμο Τζουμερκιωτών, που ιδρύθηκε το 1917. Ιδιαίτερα τόνισε την πολιτιστική της δράση, η οποία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της αναφοράς της στα Τζουμέρκα, καθώς η περιοχή διαθέτει τεράστιο πολιτιστικό πλούτο.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΑΚΙΤΣΟΣ

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

διώροφη πέτρινη κατοικία στο Βουργαρέλι. Πληροφορίες στα τηλέφωνα 210 2585854 και 6974575294

ΕΛΕΝΗ Ν. ΚΟΛΙΟΥΛΗ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

ΒΕΛΒΕΝΔΟΥ 12
ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΥΨΕΛΗΣ
113 63 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 210 8822688

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Πωλείται οικόπεδο οικοδομήσιμο εντός οικισμού Βουργαρελίου περίπου 1.500 τ.μ. Πληροφορίες στο τηλέφωνο: 26850 22284

ΘΕΟΔΩΡΑ Γ. ΣΙΔΕΡΗ - ΑΛΕΤΡΑ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ
Πτυχιούχος Πανεπιστημίου Αθηνών

ΣΟΥΡΜΕΛΗ 5
6ος όροφος
(όπισθεν νέου Δημαρχείου Αθηνών, Λ. Λιοσίων)

ΤΗΛ. ΙΑΤΡΕΙΟΥ: 210 5228923
ΤΗΛ. ΑΝΑΓΚΗΣ: 210 5233069
ΚΙΝΗΤΟ: 694 6264309

Η παράδοσή μας δεν είναι νεκρό παρελθόν. Είναι οι ρίζες και η βάση για τον σύγχρονο πολιτισμό μας!

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗΣ: Ο *"Αχιλλέας της Ρωμιοσύνης"*

Αφιερωμένη στη Σκουληκαριά του Δήμου Γεωργίου Καραϊσκάκη, γενέτειρα του Αρχιστρατήγου Γεωργίου Καραϊσκάκη, η πετυχημένη εκπομπή της ΕΡΤ3 "Κυριακή στο χωριό", που μεταδόθηκε στις 15 και 25 Μαρτίου 2009, ανήμερα της εθνική μας επετείου.

Οι τηλεθεατές ταξίδεψαν στην ιστορία ,στην ομορφιά της φύσης και της ζωής. Για μας το μεγαλύτερο κομμάτι της ιστορίας μας βρίσκεται φυλαγμένο στο μοναστήρι "Κοίμησης της Θεοτόκου" Σκουληκαριάς, όπου γεννήθηκε, σύμφωνα με ιστορικές μαρτυρίες και την παράδοση των προγόνων μας, ο αρχιστράτηγός της Ελλάδας **Γεώργιος Καραϊσκάκης** και στο μοναστήρι του Αγίου Γεωργίου Βουργαρελίου.

Αγία Λαύρα της περιοχής χαρακτηρίζει το μοναστήρι ο **Κ. Μαντάς** (*Ηπειρωτική Εστία* 1, 566 -567,1952). Εκεί στις 15 Μαΐου 1821 συγκεντρώθηκαν οι οπλαρχηγοί των Τζουμέρκων και Ραδοβυζίων **Γεώργιος Καραϊσκάκης**, **Γιαννάκης** και **Μήτρος Κουτελίδας**, **Γώγος Μπακόλας** από το Ξηρόμερο, **Ράγκος**, **Κουτσονίκας**, **Ίσκος**, ο Σουλιώτης **Μάρκος Μπότσαρης** και 200 κλέφτες και ύψωσαν τη σημαία της επαναστάσεως, κάτω από τις ευλογίες του ηγούμενου της Μονής **Χριστοφόρου**. Μετά τη σύσκεψη οι καπεταναίοι έτρεξαν να ετοιμάσουν τα αρματολίκια τους και να φυλάξουν Θερμοπύλες.

Συμπληρώθηκαν 182 χρόνια από τον θάνατο του Αρχιστρατήγου. Όλη η Ρωμιοσύνη προσκυνάει την αθάνατη μορφή του. Πιο πολύ όμως ο ηρωικός λαός της Σκουληκαριάς που τον γέννησε και ο λαός των Τζουμέρκων, των Ραδοβυζίων, του Βάλτου, του Ξηρομέρου και των Άγράφων, που συμπολέμησε μαζί του.

Πατρίδα και γενέτειρα του ήρωα είναι η **Σκουληκαριά** και δεν δεχόμαστε την παραχάραξη της ιστορίας μας. Η αλήθεια ότι ο στρατάρχης της Ρούμελης γεννήθηκε στη Σκουληκαριά αναδεικνύεται με όλη τη μεγαλοπρέπειά της από τα ιστορικά κείμενα των εγκύρων και επισήμων Ιστορικών του Ιερού Αγώνα, από τους Βιογράφους του Ήρωα, αλλά και από τη ζωντανή παράδοση των κατοίκων της Σκουληκαριάς και των Ραδοβυζίων, ακόμα από τη φωνή του τάφου του Γεωργίου Καραϊσκάκη στον Αγιο Δημήτριο Σαλαμίνας.

Και να απ' του βουνού την πυρωμένη ράχη
Δε χύμησε μουγκρίζοντας η αντάρα η μάχη.
Το βουνό χρυσή σκάλα,κλέφτες και κουρσάροι
Την κατεβαίνανε και σ' όλους μέσα ποιος
Ένας ξεχώριζε, του Γένους το καμάρι.
Της Καλογριάς ο γιος

Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

Οι συμπολεμιστές του Γεώργιου Καραϊσκάκη έγραψαν με τα ίδια τους τα χέρια στον τάφου στη Σαλαμίνα: **«Ο ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗΣ ΓΕΝΝΗΘΕΙΣ ΕΝ ΑΡΤΗ ΚΑΙ ΔΙΑΠΡΕΨΑΣ ΕΙΣ ΠΟΛΛΑΣ ΜΑΧΑΣ ΕΠΕΣΕΝ ΕΝΔΟΞΩΣ ΕΝ ΤΗ ΑΚΡΟΠΟΛΕΙ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΜΑΧΟΜΕΝΟΣ ΤΗΝ 22 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1827».**

Ο γιος του **Σπύρος Καραϊσκάκης** σε πολεμική προκήρυξη στην Άρτα το 1854 αναφέρει ότι **η Άρτα είναι *"ΓΗ ΤΗΣ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ του πατρός μου".***

Ο αγωνιστής **Γιάννης Μακρυγιάννης** σημειώνει σε γράμμα του προς τον κυβερνήτη Ι. Καποδίστρια: ***«Μετρούμεν ενδόξως υπέρ πατρίδος πεσόντας περίπου των 400 Αρτινών Αγωνιστών, στους οποίους συγκαταλέγεται και ο αείμνηστος Γεώργιος Καραϊσκάκης».***

Ο **F.C.H.L. POUQYEVILLE**, γενικός πρόξενος στον Αλή Πασά, ιστορικός, συγγραφέας κ.λπ. γράφει: ***«Ο Γεώργιος Καραϊσκάκης, γεννηθείς το έτος 1782 εις Σκούλι της Καρυάς, εν τη επαρχία της Άρτας, ήτο υιός καλογραίας».***

Ο βιογράφος, συμπολεμιστής και ιδιαίτερος γραμματέας του **Δημήτριος Αινιάν** γράφει: ***«Ο Γεώργιος Καραϊσκάκης εγεννήθη εις το 1872 έτος. Η μήτηρ του ήτον καλογραία γεννημένη εις το χωρίον Σκουληκαριάν της επαρχίας Άρτας».***

Ο εθνικός ιστορικός **Κωνσταντίνος Παπαρρηγόπουλος** γράφει: ***«Ο Γεώργιος Καραϊσκάκης εγεννήθη το 1782 εις Σκουληκαρυάν (ή Σκωληκοκαρυάν) της επαρχίας Άρτας από μοναχής τινός».***

Ο **K. MENDELSSOHN – BARTHOLDY** γράφει το 1894 στην ιστορία της ελληνικής επαναστάσεως: ***«Ο Γεώργιος Καραϊσκάκης γεννηθείς εν Σκουληκαριά της επαρχίας Άρτης εν έτει 1782 ήτο υιός καλογρέας, πατρός δε αγνώστου».***

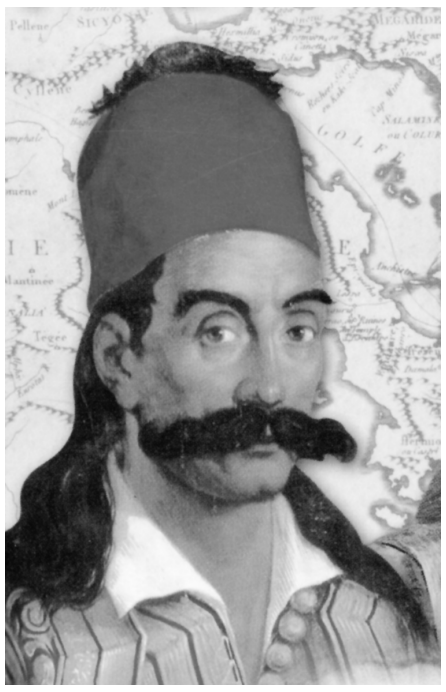

Ο **Π. Κανελλόπουλος**, ακαδημαϊκός, καθηγητής πανεπιστημίου και πρωθυπουργός της Ελλάδας γράφει στην Ιστορία του ευρωπαϊκού πνεύματος το 1976: ***«Ο Γεώργιος Καραϊσκάκης είχε γεννηθεί σε ένα χωριό της περιοχής της Άρτας».***

Ο **Γεώργιος Γαζής**, βιογράφος, πρώην γραμματέας, μυστικός σύμβουλος και χιλίαρχος του στρατηγού Καραϊσκάκη, γράφει στην Αίγινα το 1828: ***«Ο Γεώργιος Καραϊσκάκης κατήγετο από την Άρταν (εξ Αμφιλοχίας) από χωρίον Σκουληκαριάν».***

Οι αγωνιστές και γραμματικοί του αγώνα **Νικόλαος Κασομούλης** και **Λάμπρος Κουτσονίκας** αναφέρουν πως ***«ο Καραϊσκάκης κατήγετο από το Ροδοβίζι»***, γεωγραφική περιφέρεια, στην οποία ανήκει η Σκουληκαριά.

Ιστορικοί, ερευνητές, μελετητές, πολιτικοί και στρατιωτικοί, όπως οι πρωθυπουργοί **Δ. Γούναρης** και **Σ. Μαρκεζίνης**, οι στρατηγοί **Δ. Μπότσαρης**, **Χ. Χατζημιχάλης** και **Λ. Σταμάτης**, οι ακαδημαϊκοί **Κ. Ρωμαίος** και **Ι.Κ. Μαζαράκης – Αινιά**ν, ο καθηγητής **Ηλίας Μπάκος**, ο γεν. επιθεωρητής Α' Εκπαίδευσης **Κ. Μαντάς**, οι ιστορικοί **Κ.Μ. Μέκιος** και **Ι. Νουχάκης**, ο λυκειάρχης **Φ. Οικονόμου**, ο γυμνασιάρχης **Γ. Τσαγκρής**, σημειώνουν πως ***"η γενέτειρα του Γεωργίου Καραϊσκάκη ήταν η Σκουληκαριά Άρτας".***

Αυθεντικοί άνθρωποι κρατούν με περηφάνια την σκυτάλη της παράδοσης για τη γέννηση του ήρωα, όπως την άκουσαν από στόματα πολλών γερόντων

Στα 1782 γεννήθηκε ο γιος της Καλογριάς. Άγνωστος, κυνηγημένος, καταφρονημένος, ζητάει να βρει το ανάστημά του στον δρόμο που βγάζει προς τη Δόξα. Και τον βρήκε. Ήταν ο Έλληνας πολέμαρχος. Αυτός που έκανε τα νυχτερινά γιουρούσια μέσα στα ασκέρια του εχθρού, ο νικητής του Μεσολογγίου και της Δομπραίνας, ο πορθητής των κάστρων της Ρούμελης, ο τροπαιούχος της Αράχωβας, που μάντρωσε τους μπέηδες του Κιουταχή και αφάνισε σε πέντε μέρες χίλιους εφτακόσιους. Ήταν στα αλήθεια "ο Αχιλλέας της Ρωμιοσύνης". Ήταν η στρατιωτική ιδιοφυΐα του Εικοσιένα. Μορφή ηρωική και αινιγματική μαζί. Το βόλι τον βρήκε στις 22 Απριλίου του 1827, ανήμερα του Αγίου Γεωργίου ταξίδεψε ο ήρωας.

Η ηρωική μορφή του προβλήθηκε σε όλο το πανελλήνιο. Τιμήσαμε τον μοναδικό και ασύγκριτο Αρχιστράτηγο της Ελλάδας, γιατί τον νιώθουμε δικό μας, όπως ακριβώς ανήκει και στη Σκουληκαριά και στην Άρτα και στην Ελληνική Επικράτεια ολάκερη. Την πλούσια ιστορική μας παράδοση είμαστε αποφασισμένοι με όλες μας τις δυνάμεις να τη μεταβιβάσουμε αναλλοίωτη και γνήσια στα παιδιά μας.

Ο **Δήμος Γεωργίου Καραϊσκάκη**, με τη συνεργασία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Άρτας, έχει θεσμοθετήσει και καθιερώσει προς τιμήν του ήρωα σειρά εκδηλώσεων με τον τίτλο «Καραϊσκάκεια», οι οποίες τελούνται στη Σκουληκαριά, γενέτειρα και πατρίδα του, κάθε χρόνο τον μήνα Ιούλιο. Σκοπός τους είναι η προβολή και η ανάδειξη του έργου και της προσωπικότητας του στρατηγού Γεωργίου Καραϊσκάκη, ενός ανθρώπου που ακολούθησε τη φωνή της ψυχής του και αφιέρωσε ολόκληρη τη ζωή του στην ιδέα του αγώνα για την ελευθερία της πατρίδας.

ΝΤΙΝΑ ΜΠΑΛΑΤΣΟΥΚΑ

ΣΤΕΡΝΟ ΑΝΤΙΟ ΣΤΟΝ ΚΩΣΤΑ ΠΑΠΠΑ

Το φετινό Πάσχα η οικογένειά μας πέρασε δύσκολες δυσάρεστες στιγμές όπως και πριν τριάμισι χρόνια, τα Χριστούγεννα του 2005 (θάνατος του πατέρα μου **Πάνου Παππά**). Έφυγε από τη ζωή, τη δεύτερη μέρα του Πάσχα, πλήρης ημερών, ένα ακόμα από τα αδέρφια του αγαπημένου μου πατέρα, ο θείος μου ο **Κώστας Παππάς**.

Ανήμερα το Πάσχα, το απόγευμα, τον επισκέφθηκα στο σπίτι του. Μίλησα μαζί του, τον φίλησα, τον χαιρέτησα, αλλά κάτι εκείνο το βράδυ δε με άφησε να φύγω από το Παλαιοχώρι και ν' ανέβω στο Βουργαρέλι. Είχα μια προαίσθηση ότι κάτι θα συμβεί, όπως και έγινε.

Ανέβηκες στο χωριό για να γιορτάσεις το Πάσχα με τα παιδιά σου. Τους είχες όλους κοντά τους αγαπημένους σου, παιδιά, εγγόνια, δισέγγονα, συγγενείς, φίλους, χωριανούς. Τους άφησες να κάνουν Ανάσταση, να ψήσουν τον οβελία και να αισθανθείς τις τελευταίες μυρωδιές. Δεν ήταν νομίζω τυχαίο που έφυγες αυτή την εποχή. Η φύση καταπράσινη και τα λουλούδια ανθισμένα με τις μυρωδιές κάθε είδους να πλημμυρίζουν τον αέρα. Όμως εσύ ετοιμαζόσουν για το ταξίδι το αιώνιο, για να συναντήσεις τον Πάνο τον αδερφό σου (έτσι το είχες εκφράσει το προαίσθημά σου πριν λίγες μέρες), αλλά και τα άλλα αδέρφια σου, τον **Χρήστο**, τη **Θεοφανία** και την **Ευαγγελή**.

Θείε μου, αυτή τη στιγμή που γράφω αυτές τις γραμμές για σένα, πλήθος αναμνήσεις με πλημμυρίζουν. Όμως επικεντρώνοντας σ' αυτές που έχουν σχέση με το επάγγελμα που εξασκούσες, ήσουν ο τελευταίος παραδοσιακός χασάπης του Βουργαρελίου που έφυγε απ' τη ζωή και το πόστο του. Όταν ήμουν μικρή, θυμάμαι τα ζώα που έφερνες και τα έδενες στις κορομηλιές κοντά στο σπίτι μας. Και μετά ερχόμουν και σε βοηθούσα στο σφαγείο, για να απολαύσω το απόγευμα τις νοστιμιές που ετοίμαζες. Όλοι θα θυμούνται εκεί τριγύρω στην πλατεία τα απογεύματα να μας «ανασταίνεις» με τις μυρωδιές από το παραδοσιακό κοκορέτσι, το φριγαδέλι ή το σπληνάντερο, όπως εσύ ξεχωριστά ήξερες να τα φτιάχνεις. Κι εγώ ήμουν η τυχερή ανηψιά, που επειδή σε βοηθούσα, απολάμβανα πάντα το νόστιμο μεζέ... Θα λείπεις στην οικογένειά σου, αλλά ο χρόνος εύχομαι να τους απαλύνει την ψυχή και να σε θυμούνται πάντα.

Η ανιψιά σου
ΕΛΕΝΗ ΠΑΠΠΑ

ΑΝΤΙΟ ΣΤΟΝ ΘΑΝΑΣΗ ΣΙΜΟΠΟΥΛΟ

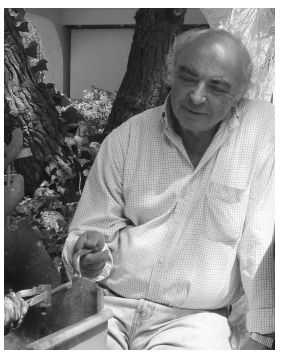

Αφήνοντας την ανάμνηση ενός συνετού και ήπιου ανθρώπου που ήθελε πάντα να προσφέρει, ενός εξαιρετικού επιστήμονα που εργάστηκε και δίδαξε γνώση και ήθος, «έφυγε» από κοντά μας, στις 10 Φεβρουαρίου 2009, ο **Θανάσης Σιμόπουλος**. Ήταν γιος του δάσκαλου **Κώστα Σιμόπουλου** και της **Νίκης Παπαδημητρίου** και γεννήθηκε το 1936 στο Βουργαρέλι.

Σπούδασε στο Πανεπιστήμιο Αθηνών Φυσική και εκπόνησε τη διδακτορική του διατριβή στο Ινστιτούτο Weizmann του Ισραήλ. Όταν επέστρεψε στην Ελλάδα ασχολήθηκε με την ανάπτυξη των εργαστηρίων Mossbauer και Φυσικής Χαμηλών Θερμοκρασιών. Διετέλεσε ερευνητής του ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος», Διευθυντής του Ινστιτούτου Επιστήμης Υλικών και Αντιπρόεδρος του «Δημόκριτου». Εκτός του πλούσιου ερευνητικού του έργου στο τομέα της Φυσικής Στερεάς Κατάστασης υπήρξε ένας από τους πρωτεργάτες στην ανάπτυξη της φασματοσκοπίας Mossbauer και της επιστήμης των χαμηλών θερμοκρασιών στην Ελλάδα αλλά και διεθνώς.

Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα την επιστημονική κατάρτιση νέων ερευνητών μέσω της εκπόνησης πολλών διδακτορικών διατριβών αλλά και τη δημοσίευση εκατοντάδων άρθρων σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά και πρακτικά συνεδρίων. Θεμελιώδης είναι η συνεισφορά του στη χρήση της Φασματοσκοπίας Mossbauer στο μαγνητισμό, την υπεραγωγιμότητα, την ανόργανη χημεία, την βιολογία και την αρχαιολογία.

Υπηρέτησε το «Δημόκριτο» σε μία εποχή που η έρευνα στην Ελλάδα, ιδιαίτερα στον τομέα της Φυσικής Στερεάς Κατάστασης, βρισκόταν στην εμβρυακή της ηλικία. Πέραν της πλούσιας εκπαιδευτικής και ερευνητικής του συνεισφοράς ο Θανάσης Σιμόπουλος συνέβαλε σημαντικά στην ανάπτυξη, στελέχωση και λειτουργία του Ινστιτούτου Επιστήμης Υλικών και του ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος» γενικότερα.

Γι' αυτό οι συνεργάτες του τον αποχαιρέτησαν με ιδιαίτερη συγκίνηση και ευγνωμοσύνη συνοδεύοντάς τον μαζί με τους δικούς του ανθρώπους στην τελευταία του κατοικία και θα τον θυμούνται σαν άνθρωπο αρχών με βαθειά επιστημονική σκέψη.

Περισσότερο όμως θα θυμούνται την αγάπη και την ομορφιά της ψυχής του η πονεμένη του μάνα η Νίκη, η γυναίκα του Εριέττα, τα παιδιά του Κώστας και Άρτεμις, ο εγγονός του Χρηστάκης, τα αδέλφια του Άγγελος και Βιβή και τα αγαπημένα του ανίψια - ήταν γι' αυτά ο Θείος - και όλοι όσοι έζησαν κοντά του και ένιωσαν τη ζεστασιά και τη φροντίδα του. Και σε μας θα μείνει επιπλέον η εικόνα του γλυκομίλητου και γελαστού Θανάση στην Πλατεία του χωριού μας το τελευταίο του καλοκαίρι. Ας είναι παντοτινή η μνήμη του.

ΜΑΙΡΗ ΣΤΕΦΑΝΟΥ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ Ι.Λ.Ε.Τ.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Τζουμέρκων, αποφάσισε τον Προγραμματισμό, για το έτος 2009, των πιο κάτω εκδηλώσεων:

1. <u>Εγκαίνια Λαογραφικού Μουσείου στην Άγναντα</u>, που θα γίνουν στις 31 Μαΐου έτους 2009, ημέρα Κυριακή και ώρα 10.30΄ π.μ., στο παλιό Δημαρχείο Αγνάντων.

2. <u>Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση</u> (Απολογιστική), που θα συγκληθεί στις 9 Αυγούστου έτους 2009, ημέρα Κυριακή και ώρα 10.00΄ π.μ., στα Γουριανά Άρτας και στην αίθουσα εκδηλώσεων του Πολιτιστικού και Λαογραφικού Συλλόγου Γουριανιτών (Δημοτικό Σχολείο).

Η εφημερίδα μας προβάλλει το Βουργαρέλι, καταγράφει την ιστορία του, ενημερώνει και διεκδικεί!

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ
(Αναμνήσεις – συγκρίσεις – παραλληλισμοί)

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛ. 3

5. Χριστουγεννιάτικα:

Ξαναγυρίζουμε στις χριστουγεννιάτικες γιορτές: Μετά τα μεσάνυχτα της παραμονής προς τα Χριστούγεννα, κατά τις δύο ή τρεις η ώρα, χτυπούσε η καμπάνα και καλούσε στη χριστουγεννιάτικη λειτουργία, που τα χρόνια εκείνα γινόταν νύχτα. Όλοι τότε, λουσμένοι και καθαροί, φορούσαμε τα γιορτινά μας ρούχα, «τα καλά μας», όπως τα λέγαμε, και ξεκινούσαμε για την Εκκλησία. Για να βλέπουμε στο δρόμο, όπως και αλλού ανέφερα, κρατούσαμε δαυλιά αναμμένα ή – όσοι είχαν – λαδοφάναρα.

Η μετάβαση στην Εκκλησία, ωστόσο, δεν ήταν πάντοτε εύκολη. Γιατί τα χρόνια εκείνα έπεφταν στον τόπο μας πολλά χιόνια που, όχι σπάνια, μας δυσκόλευαν πάρα πολύ.

Το κάτασπρο τοπίο, από την άλλη μεριά, είχε τη δική του ομορφιά• τη δική του χάρη. Και βρισκόταν σε απόλυτη αρμονία με το χριστουγεννιάτικο τραγουδάκι:

Χιόνια στο καμπαναριό/ που Χριστούγεννα σημαίνει. / Χιόνια στο καμπαναριό•/ ξύπνησε όλο το χωριό.

Στην Εκκλησία παρακολουθούσαμε τις ψαλμωδίες του παππά και των ψαλτάδων, σιγομουρμουρίζοντας, ίσως, κι εμείς το *«Χριστός γεννάται, δοξάσατε»* και το *«Δόξα εν υψίστοις Θεώ»*. Φυσικά, πέρα από το δέος και την κατάνυξη που δημιουργούσε ο χώρος και η στιγμή, πολύ λίγα πράγματα καταλαβαίναμε.

Η λειτουργία τελείωνε και επιστρέφαμε στο σπίτι πριν ακόμα ξημερώσει. Εκεί λέγαμε μεταξύ μας «χρόνια πολλά», βάζαμε στη φωτιά κλαδιά από πουρνάρι ή από άλλο δέντρο με χλωρά φύλλα και, καθώς τα φύλλα καίγονταν και έσκαζαν, λέγαμε: «πρόβατα, γίδια, αρνιά, κατσίκια».

Το έθιμο αυτό πέρασε σε όλους τους κατοίκους από τους σαρακατσαναίους – κτηνοτρόφους της περιοχής. Αυτοί όμως το συνήθιζαν για το πρωί της Πρωτοχρονιάς. Τότε καίγανε τα χλωρά κλαδιά και η ευχή τους ήταν: «αρνάδις, κατσ'κάδις κι σιρ'κά πιδιά» (θηλυκά αρνιά, θηλυκά κατσίκια και αρσενικά παιδιά).

Το Πρωί των Χριστουγέννων εμείς τα παιδιά λέγαμε στο σπίτι μας τα κάλαντα:

«Χριστούγεννα, πρωτούγεννα,
πρώτη γιορτή του χρόνου.
Για βγέτε 'δέτε, μάθετε, πως ο Χριστός γεννάται.
Γεννάται κι ανατρέφεται με μέλι και με γάλα.
Το μέλι τρών' οι άρχοντες, το γάλα οι αφεντάδες
Και το μελισσοβότανο να λούζονται οι κυράδες».

Μερικά παιδιά έλεγαν τα κάλαντα αυτά και σε γειτονικά ή συγγενικά σπίτια. Κρατούσαν ένα καλαθάκι κι έπαιρναν για φιλοδώρημα καρύδια, τηγανίτες ή άλλα «καλούδια».

Για τα συγκεκριμένα χριστουγεννιάτικα κάλαντα είναι σκόπιμο, νομίζω, να σημειώσουμε δύο πράγματα: το πρώτο ότι μερικές λέξεις τους, όπως το «γεννάται» και το «ανατρέφεται», δείχνουν λόγια επίδραση. Και το δεύτερο ότι το «…πρώτη γιορτή του χρόνου» παραπέμπει στον τέταρτο και πέμπτο αιώνα μετά το Χριστό. Τότε είχε οριστεί να γιορτάζονται τα Χριστούγεννα την 25η Δεκεμβρίου και μαζί, την ίδια μέρα, να γιορτάζεται και η πρωτοχρονιά. Έτσι, τα Χριστούγεννα ήταν κυριολεκτικά η πρώτη γιορτή του χρόνου. Γι' αυτό, άλλωστε, και πολλά από τα πρωτοχρονιάτικα έθιμα (κάλαντα κ.τ.λ.) πέρασαν και διατηρήθηκαν και στα Χριστούγεννα, παρά την επαναφορά της πρωτοχρονιάς στην πρώτη Ιανουαρίου.

Το Χριστουγεννιάτικο τραπέζι το περιμέναμε όλοι με λαχτάρα, πράγμα πολύ φυσικό. Γιατί ήταν πάντοτε πλουσιότερο από τις άλλες μέρες – πολύ περισσότερο που είχε προηγηθεί η νηστεία της Σαρακοστής – αλλά και γιατί σ' αυτό επικρατούσε, γενικότερα, ευχάριστη γιορταστική ατμόσφαιρα.

Τρώγαμε σε χαμηλό τραπέζι, συνήθως στρογγυλό, που το λέγαμε τάβλα. Ο πατέρας έκοβε το χριστόψωμο πρώτα σταυρωτά, λέγοντας «χρόνια πολλά και του χρόνου» και ύστερα σε μικρότερα κομμάτια, ονοματίζοντας το καθένα: για το Χριστό, για το σπίτι, για τον παππούλη και τη βάβω (παππού και γιαγιά), για τον ίδιο, για τη μάνα, για τα παιδιά.

Το φαγητό της ημέρας δεν ήταν ίδιο σε όλα τα σπίτια. Από τα πιο συνηθισμένα ήταν: κότα βραστή σούπα, χοιρινό με τραχανά (αν υπήρχε χοιρινό) ή γιαπράκια (λαχανοντολμάδες) με χοιρινό κιμά χοντροκομμένο στον κεφτεντέ. Σπανιότερος ήταν ο σουφλιμάς (κοντοσούφλι) και ακόμα σπανιότερο κανένα πρώιμο κατσικάκι μαγειρεμένο με τραχανά ή ψημένο στη γάστρα.

Το νοστιμότερο έδεσμα της ημέρας, ωστόσο, ήταν οι τσιγαρίδες, που δεν έλειπαν σχεδόν από κανένα σπίτι. Πολλοί άρχιζαν να τις δοκιμάζουν από το πρωί μόλις επέστρεφαν από την Εκκλησία, ενώ άλλοι τις φύλαγαν για το μεσημέρι.

Οι τσιγαρίδες γίνονταν από μικρά κομμάτια χοιρινού λίπους, που καλά ήταν να έχουν μαζί και λίγο κρέας. Αυτά τα έβραζαν στην αρχή με νερό «όσο να κινήσει»• δηλαδή ώσπου να αρχίσει να λιώνει το λίπος. Στη συνέχεια τα τηγάνιζαν (σε τηγάνι, σε ταψί ή σε μεγάλη κατσαρόλα, ανάλογα με την ποσότητα) πιέζοντάς τα αδιάκοπα με μια ξύλινη κουτάλα. Αυτό, ώσπου έλιωνε το πολύ λίπος και ό,τι έμενε ήταν τραγανό – τραγανό, ροδοκόκκινο και νοστιμότατο. Ήταν οι τσιγαρίδες

Το λίπος που έβγαινε από τις τσιγαρίδες και γενικότερα το χοιρινό λίπος το χρησιμοποιούσαν στο μαγείρεμα αντί για λάδι και αντί για βούτυρο. Ήταν το «γουρ'νόξυγκο».

Διευκρινίζω στο σημείο αυτό ότι το χοιρινό κρέας δεν ήταν τα χρόνια εκείνα όπως σήμερα, που πηγαίνουμε στον κρεοπώλη και αγοράζουμε όσο θέλουμε και όποτε θέλουμε, χειμώνα – καλοκαίρι. Χοιρινό υπήρχε τότε μόνο τις ημέρες των Χριστουγέννων. Ποτέ άλλοτε. Το προμηθευόμαστε συνήθως από συγγενικές ή άλλες οικογένειες, που έτρεφαν ένα δικό τους γουρούνι και το έσφαζαν την παραμονή. Αυτοί ήταν και οι μόνοι που παστώνανε κάμποσο κρέας και το τρώγανε λίγο – λίγο, σχεδόν όλο το χειμώνα. Οι υπόλοιποι θα ξανατρώγαμε χοιρινό τα επόμενα Χριστούγεννα .

Το Χριστουγεννιάτικο φαγητό συνοδευόταν «για το καλό» και από ένα – δυο ποτηράκια ντόπιο γλυκό κρασί, που το έπιναν οι μεγάλοι. Για τα παιδιά ήταν είδος απαγορευμένο – τουλάχιστο στο δικό μου σπίτι. Μόνο που, για να μην γκρινιάζουμε, μας ξεγελούσαν: βάζανε σε «κίκαρες» (μικρά φλιτζάνια του καφέ) μερικές σταγόνες κρασί, συμπλήρωναν με μπόλικο νερό και μας το δίνανε. Κι εμείς, έστω κι έτσι, νιώθαμε απέραντη ικανοποίηση.

Στο πρόγραμμα της ημέρας των Χριστουγέννων ήταν και οι επισκέψεις «για τα χρόνια πολλά», κυρίως στις οικογένειες που είχαν Χρήστο και, ίσως, σε κάποιες συγγενικές οικογένειες. Στις Χριστίνες δεν πήγαιναν γιατί οι γυναίκες δεν γιόρταζαν.

Οι επισκέψεις γίνονταν χωρίς δώρα. Η μόδα των δώρων είναι μεταγενέστερη.

Το κέρασμα ήταν συνήθως γλυκό του κουταλιού, που προσφερόταν από την τσουκαριέρα. Ήταν αυτή ένα πλατύ γυάλινο δοχείο, τις πιο πολλές φορές κολονάτο, με ανάγλυφη διακόσμηση και με παρόμοιο κούπωμα.

Η οικοδέσποινα περνούσε μπροστά από κάθε επισκέπτη κρατώντας ένα δίσκο με την τσουκαριέρα γεμάτη γλυκό, με τόσα κουταλάκια όσοι και οι επισκέπτες και με ένα ποτήρι νερό. Ο επισκέπτης έπαιρνε μια κουταλιά γλυκό, την έτρωγε λέγοντας τις ευχές του και έβαζε το κουταλάκι στο ποτήρι με το νερό. Το ίδιο έκανε ο επόμενος και ο άλλος, ώς τον τελευταίο.

Ακολουθούσε το κέρασμα με κάποιο ποτό• συνήθως «ρακή» (τσίπουρο). Οι πιο πολλές ευχές λέγονταν με το τσίπουρο.

Σημειώνω ότι, λίγο παλιότερα, έτρωγαν το γλυκό όλοι με το ίδιο κουταλάκι, που περνούσε από χέρι σε χέρι και έπιναν τη ρακή όλοι από το ίδιο ξύλινο δοχείο, την τσότρα. Στις δικές μου ημέρες λίγοι κρατούσαν ακόμα αυτή τη συνήθεια.

Άλλα χριστουγεννιάτικα γλυκά ήταν οι τηγανίτες και οι κουραμπιέδες, καμωμένοι με γουρ'νόξυγκο ή, σπανιότερα, με βούτυρο.

6. Πρωτοχρονιάτικα:

Η πρωτοχρονιά ήταν και είναι διπλή γιορτή. Έτσι τη γιόρταζε πάντοτε ο λαός μας. Από τη μια μεριά η αρχή, η πρώτη ημέρα του νέου έτους, μέσα στο σύστημα μέτρησης του χρόνου. Και από την άλλη η θρησκευτική γιορτή. Η μνήμη του Μεγάλου Βασιλείου• ενός από τους μεγαλύτερους πατέρες της Ελληνικής Ορθόδοξης Εκκλησίας.

Σήμερα βέβαια, τον Άγιο Βασίλειο, τον Αϊ - Βασίλη του λαού μας, τον έχουμε λίγο ώς πολύ μασκαρέψει στους γιορτασμούς μας. Τον κάναμε παχουλό – παχουλό, του βάλαμε μιαν άσπρη γενειάδα από βαμβάκι, τον ντύσαμε με μια κατακόκκινη φορεσιά, του φορέσαμε κι έναν κόκκινο σκούφο και τον θέλουμε να κατεβαίνει από τις καμινάδες και να μοιράζει δώρα. Έτσι μας τον σερβίρισαν από την Ευρώπη και την Αμερική κι έτσι τον αποδεχτήκαμε.

Ο Αϊ - Βασίλης των παιδικών μου χρόνων όμως ήταν πού διαφορετικός. Εμείς τον ξέραμε ασκητικό, φτωχό, ντυμένο με το τριμμένο του ράσο, έτοιμο να συντρέξει τον καθένα που είχε ανάγκη και, προπαντός, άνθρωπο των γραμμάτων. Είχαμε ακούσει, βέβαια, ότι είχε και κάποια σχέση με δώρα. (κάποτε μοίρασε, λέει, κάτι πίτες που είχαν μέσα κοσμήματα) αλλά ώς εκεί. Ούτε τον ίδιο είχαμε δει ποτέ, ούτε τα δώρα του.

Η μόνη χειροπιαστή απόδειξη για τον ερχομό του Αϊ - Βασίλη, σε συνδυασμό με τον ερχομό του νέου χρόνου, ήταν η μπουκουβάλα που την τρώγαμε το πρωί της Πρωτοχρονιάς μετά την Εκκλησία.

Η μπουκουβάλα γινόταν με ζεστό καλαμποκίσιο ψωμί ψημένο στη γάστρα ή κουλούρα στη θράκα. Τρίβανε το ψωμί σε ένα μεγάλο «αγγειό» (ταβά, ταψί κ.τ.λ.) και προσθέτανε λάδι ή γουρ'νόξυγκο, ζάχαρη και σταφίδες. Βάζανε ύστερα μέσα ένα μικρό νόμισμα - συνήθως δεκάρα - καθώς και ένα φύλλο από πουρνάρι (για να είναι καλά τα γίδια), ένα χορτάρι (για τα πρόβατα) και ένα άχυρο (για την προκοπή των σπαρτών). Αυτά όλα τα ανακάτευαν μαζί και η μπουκουβάλα ήταν έτοιμη. Από 'κει και πέρα ή τη μοίραζε ο πατέρας με την ξύλινη κουτάλα «να ιδούμε ποιος θα είναι ο τυχερός της χρονιάς» ή — το πιο συνηθισμένο — ψάχναμε όλοι στο ταψί με τα κουτάλια μέχρι να βρεθεί το νόμισμα. Ύστερα την τρώγαμε με την ησυχία μας.

Στα πιο εύπορα σπίτια είχαν αρχίσει να εμφανίζονται στις ημέρες μου και οι πρώτες πίτες με νόμισμα: γαλατόπιτες, κολοκυθόπιτες ή τραχανόπιτες. Όλες χωρίς φύλλα.

Από την Πρωτοχρονιά και τον καινούργιο χρόνο είχαμε πολλές προσδοκίες. Περιμέναμε να μας φέρει υγεία, ευτυχία, χαρά, προκοπή… Όλα αυτά, όμως, δεν θα έρχονταν από μόνα τους. Έπρεπε να τα προκαλέσουμε κατά κάποιον τρόπο εμείς οι ίδιοι, κάνοντας ορισμένα πράγματα και αποφεύγοντας άλλα.

Το πρώτο που ενδιέφερε ήταν το ποιος θα έμπαινε πρώτος στο σπίτι το πρωί της Πρωτοχρονιάς να μας κάνει «ποδαρικό». Αν ήταν γερός, νέος, καλός, όμορφος, ήταν καλό σημάδι. Αν όχι, τόσο το χειρότερο: θα είχαμε αναποδιές.

Για κάθε ενδεχόμενο, λοιπόν, και για να μη συμβεί το δυσάρεστο, πολλοί σκηνοθετούσαν το «ποδαρικό» επιλέγοντας από πριν τον άνθρωπο που θα περνούσε πρώτος το κατώφλι τους. Αυτός μπορούσε να είναι κάποιος συγγενής που θεωρούνταν τυχερός ή ακόμα και κάποιος από το ίδιο σπίτι, που έβγαινε και ξανάμπαινε.

Ανεξάρτητα από το «ποδαρικό» το πρωί της Πρωτοχρονιάς τα νέα παιδιά, αγόρια και κορίτσια, πήγαιναν στα γειτονικά και τα συγγενικά σπίτια κρατώντας ένα κλωνάρι από πουρνάρι. Πήγαιναν κατευθείαν στο τζάκι, ανακάτευαν λίγο τη φωτιά και έβαζαν το πουρνάρι να ανάψει, λέγοντας το γνωστό μας «αρνάδις κι κατσ'κάδις κι σιρ'κά πιδιά». Τα ίδια ανταπέδιδαν οι γείτονες στο δικό τους σπίτι.

Το έθιμο αυτό είναι παραλλαγή του παρόμοιου που περιέγραψα πιο πάνω, στα «χριστουγεννιάτικα».

Η μέριμνά μας για ενέργειες και, κυρίως, αποφυγές την ημέρα της Πρωτοχρονιάς, δεν είχαν τελειωμό. Έπρεπε να φροντίζουμε να είμαστε χαρούμενοι και να μιλάμε μόνο για ευχάριστα πράγματα όλη την ημέρα. Να μην κλάψουμε, να μην κάνουμε τίποτε κακό, ούτε να χάσουμε τίποτε. Να μη ζητήσουμε κάτι από τη γειτονιά και να μη δώσουμε εμείς κάτι. Να μη δώσουμε αφορμή να μας μαλώσουν, ούτε να τσακωθούμε μεταξύ μας. Αυτά και άλλα τέτοια πολλά• γιατί αλλιώς όλο το χρόνο θα κάναμε και θα παθαίναμε τα ίδια. Όσο για τα βλαβερά έντομα (ψύλλους, μύγες…) και για τα βλαβερά ζώα (αλεπούδες, λύκους…) έπρεπε να μην αναφέρουμε τα ονόματά τους, για να μην διευκολυνθεί ο πολλαπλασιασμός τους!...

Κατά τα άλλα γίνονταν και την Πρωτοχρονιά τα ίδια περίπου με τα Χριστούγεννα: κάλαντα, πρωτοχρονιάτικο τραπέζι, «χρόνια πολλά» για τον καινούργιο χρόνο, επισκέψεις στους Βασίληδες για την ονομαστική γιορτή τους. Άλλωστε είπαμε: η αλληλεπίδραση των εθίμων Πρωτοχρονιάς και Χριστουγέννων είναι πολύ μεγάλη γιατί οι δυο γιορτές κάποτε γιορτάζονταν την ίδια μέρα.

Τα κάλαντα της Πρωτοχρονιάς, όπως άλλωστε και τα χριστουγεννιάτικα, λέγονταν ανήμερα και όχι την παραμονή. Συνηθίζονταν όμως πολύ περισσότερο από τα χριστουγεννιάτικα. Τα παιδιά πήγαιναν με το καλαθάκι τους και τα έλεγαν σε πολλά σπίτια, παίρνοντας για αντάλλαγμα τα καρύδια, τις τηγανίτες και τα άλλα φιλοδωρήματα.

Τα κάλαντα αναφέρονταν στην Πρωτοχρονιά με μία μόνο φράση, ενώ τα υπόλοιπα μιλούσαν αποκλειστικά για τον Άγιο Βασίλη:

«Αρχιμηνιά κι αρχιχρονιά κι αρχή του Γενναρίου.
Άγιος Βασίλης έρχεται από την Καισαρεία.
Βαστάει πένα και χαρτί, χαρτί και καλαμάρι.
Το καλαμάρι έγραφε και το χαρτί ομίλει.
-Βασίλη μ' πούθεν έρχεσαι και πούθε κατεβαίνεις;
-Από τη μάνα μ' έρχομαι και στο σχολειό παείνω.
-Βασίλη μ' ξέρεις γράμματα;
Πες μας την αλφαβήτα.
Στην πατερίτσα ακούμπησε να πει την αλφαβήτα
κι η πατερίτσα ήταν χλωρή κι απόλυσε βλαστάρια
και στην κορφή των βλασταριών
περδίκια κελαηδούσαν».

Θα κλείσω τα «πρωτοχρονιάτικα» με μια προσωπική εμπειρία:

Εμένα, με όλα τα παρακάλια μου, οι γονείς μου δεν με άφηναν να πηγαίνω στα κάλαντα. Μια φορά, ωστόσο, συμφώνησαν και το πρωί της Πρωτοχρονιάς θα πήγαινα στο νονό μου να τα πω. Αν και τα ήξερα, έκανα και ξανάκανα πρόβες την παραμονή, τα έμαθα ακόμα πιο καλά και το βράδυ κοιμήθηκα με τη λαχτάρα πότε θα ξημερώσει.

Για κακή μου τύχη, όμως, το πρωί ήταν όλα κάτασπρα. Τη νύχτα είχε πέσει πάρα πολύ χιόνι• τόσο πολύ, που στην αυλή μας έφτανε ως επάνω από το γόνατο. Έτσι, τα κάλαντα ματαιώθηκαν κι εγώ έμεινα με τις πρόβες και με τη λαχτάρα.

7. Οι αγιασμοί:

Πλησιάζουμε στο τέλος του 12/ήμερου. Την παραμονή των Θεοφανίων, που είναι και ημέρα νηστείας, ο παππάς έκανε στην Εκκλησία, όπως και σήμερα, τον πρώτο αγιασμό. Έπειτα γύριζε να αγιάσει όλα τα σπίτια. Ο αγιασμός αυτός αποτελούσε τον πρώτο καθαρμό. Με αυτόν έφευγαν, όπως είπαμε, και οι καλικάτζαροι, που επί δώδεκα μέρες είχαν «καταταλαιπωρήσει» τους απλοϊκούς παππούδες μας.

Το βράδυ της παραμονής οι νοικοκυρές έχυναν το νερό από τις βαρέλες και τα άλλα δοχεία τους, για να πάρουν το πρωί φρέσκο από τη βρύση. Αυτό θεωρούνταν αγιασμένο από τη μεγάλη γιορτή της Βάπτισης και καθαρό από κάθε μίασμα του 12/ήμερου.

Ο μεγάλος αγιασμός γίνονταν και τότε, όπως και σήμερα, την ημέρα των Θεοφανίων, μετά τη Θεία Λειτουργία. Αν ο καιρός το επέτρεπε γινόταν έξω στην πλατεία. Αν όχι, μέσα στην Εκκλησία.

Από το αγιασμένο νερό – το αγίασμα – έπαιρναν όλοι για τα σπίτια τους σε μικρά δοχεία που είχαν φροντίσει να φέρουν μαζί τους. Στο σπίτι αβγάτιζαν το αγίασμα (το έκαναν περισσότερο) αναμειγνύοντας αυτό που έφεραν από την Εκκλησία με άλλο καθαρό νερό, που έτσι γινόταν όλο αγίασμα.

Από το αγίασμα έπιναν όλα τα μέλη της οικογένειας για να πάρουν τη χάρη της Βάπτισης του Κυρίου και να έχουν υγεία και προκοπή. Από το ίδιο έβαζαν σε ένα μπουκαλάκι και το τοποθετούσαν στο «κόν'σμα» (εικονοστάσι) του σπιτιού, όπου το φύλαγαν όλο το χρόνο. Ύστερα ράντιζαν όλα τα μέρη του σπιτιού, τις αυλές, τις καλύβες των ζώων και τα ίδια τα ζώα, τα κοτέτσια και τις κότες, τους κήπους, τα χωράφια, τα πάντα. Έτσι θα καθαρίζονταν και θα αγιάζονταν όλα. Θα προφυλάγονταν από τις αρρώστιες και θα είχαν καλύτερη προκοπή.

Έφτασα στο τέλος. Δεν θεωρώ, βέβαια, ότι εξάντλησα το θέμα, με το οποίο καταπιάστηκα. Σε τέτοια θέματα, όσο περισσότερο ψάχνεις, τόσο περισσότερα βρίσκεις. Πιστεύω όμως ότι έδωσα μια κάποια εικόνα και αυτό, νομίζω, είναι κάτι.-

ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΕΩΡΓΟΚΩΣΤΑΣ

ΗΜΕΡΙΔΑ ΣΤΟ ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΙΣΟΤΗΤΑΣ

Πραγματοποιήθηκε πρόσφατα στην αίθουσα εκδηλώσεων στο Δημαρχείο ημερίδα για «Θέματα Ισότητας των δύο Φύλων». Η ημερίδα, ενταγμένη σε πρόγραμμα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων σε θέματα ισότητας, οργανώθηκε με πρωτοβουλία της τρίτης τάξης του Γυμνασίου Βουργαρελίου με ευθύνη της διευθύντριας κας **Λίτσας Αγγέλη** και των καθηγητριών **Αννίτας Ευσταθιάδου** και **Μαρίας Καλιακάτσου**, υπό την αιγίδα του **Δήμου Αθαμανίας**, σε συνεργασία με το **γραφείο Σχολικών Συμβούλων Ν. Άρτας**. Το Γυμνάσιο Βουργαρελίου ήταν το μόνο σχολείο του νομού Άρτας που ζήτησε και υλοποίησε το πρόγραμμα. Το πρόγραμμα της ημερίδας είχε ως εξής:

- Προσφώνηση της δ/ντριας του Γυμνασίου Βουργαρελίου κας **Ευαγγελής Αγγέλη**.
- Χαιρετισμοί επισήμων.
- **Ονούφριος Παυλογιάννης** – Σχολικός Σύμβουλος Φιλολόγων Ν. Άρτας – Διδάκτωρ Ιστορίας.

Θέμα: "Σκέψεις για την εφαρμογή προγραμμάτων ισότητας των Φύλων στην Β/θμια Εκπαίδευση".

- «Παρουσίαση αποτελεσμάτων Έρευνας για τις Σχέσεις των Φύλων (παρόν, παρελθόν και μέλλον) στην ευρύτερη περιοχή των Τζουμέρκων» (από μαθητές της Γ΄ Γυμνασίου με τις υπεύθυνες καθηγήτριες τις κες Ευσταθιάδου Άννα και Καλιακάτσου Μαρία).
- Κεντρικός ομιλητής: **Βασίλειος Κούτρας**- καθηγητής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων .

Θέμα: «Θέματα ισότητας των Φύλλων και Ψυχική Υγεία».

Συζήτηση-Ερωτήσεις – Διάλογος

Συντονίστριες εκδήλωσης: Ευσταθιάδου Άννα και Καλιακάτσου Μαρία.

Παρέστησαν και χαιρέτησαν αρκετοί επίσημοι καλεσμένοι. Μεταξύ αυτών (μετά την εισήγηση της κας Λίτσας Αγγέλη) ο Νομάρχης Άρτας κος **Παπαβασιλείου**, ο αντιδήμαρχος του Δήμου Αθαμανίας κος **Λεωνίδας Γκόρος**, η κα **Α. Σίμου** πρόεδρος της Νομαρχιακής επιτροπής ισότητας των δύο φύλων, ο κος **Ευάγγελος Καραμπάς**, υπεύθυνος Αγωγής Υγείας της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Άρτας και ο κος **Ν. Σκιαδάς**, Σύμβουλος Αγγλικών, εκπρόσωπος της Περιφερειακής Διεύθυνσης Ιωαννίνων.

Με το πέρας των ομιλιών ακολούθησε διάλογος με τη μορφή ερωταποκρίσεων μεταξύ του κου Κούτρα και του κοινού που παρακολουθούσε, σε θέματα σχετικά της ημερίδας. Κατά γενική ομολογία ήταν μια ιδιαίτερη εκδήλωση, ενημερωτική και αρκετά ποιοτική.

Συγχαρητήρια στους οργανωτές. Ευχή όλων, με τη νέα σχολική χρονιά να υπάρξει και συνέχεια...

Χαρά Βρατσίστα - Γκόγκου

Το Βουργαρέλι μάς περιμένει πάντα! Η επικοινωνία μαζί του και με τους ανθρώπους του μας αναζωογονεί!

Βουργαρελιώτικα • Ηπειρωτικά & άλλα...

- Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Βουργαρελίου και ο Σύλλογος Βουργαρελιωτών Αττικής ξεκινούν μια προσπάθεια για απόκτηση παραδοσιακών στολών, οι οποίες «θα ντύσουν» το τοπικό χορευτικό τμήμα του Βουργαρελίου, το οποίο θα είναι έτοιμο ανά πάσα στιγμή για εμφανίσεις. Για τον λόγο αυτόν απευθύνονται σ΄ όσους έχουν τη διάθεση να βοηθήσουν οικονομικά την προσπάθεια αυτή, να επικοινωνήσουν με την κα **Λουκία Αντωνίου** στην Αθήνα τηλ 210 7667 549 και την κα **Χαρά Βρατσίστα – Γκόγκου** στο Βουργαρέλι τηλ. 26850 22284.
- Ολοκληρώθηκε με επιτυχία και μεγάλη συμμετοχή το πρώτο σεμινάριο Ελληνικών παραδοσιακών χωρών, διάρκειας 50 ωρών. Ήδη ξεκίνησε το αντίστοιχο δεύτερο με την ίδια συμμετοχή και διάρκεια. Ας κρατήσουν οι χοροί…
- Ο Δήμος μας φρόντισε και φέτος να ομορφύνει το χωριό με το φύτεμα λουλουδιών στον προαύλιο χώρο του Δημαρχείου, στο «Σταυρό», την εκκλησία του Αγίου Νικολάου και αλλού. Ας τα σεβαστούμε, δεν χρειάζονται αραίωμα, αυτοί που τα φύτεψαν ήξεραν τη δουλειά τους...

Χαρά Βρατσίστα – Γκόγκου

ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΙΣ

Με χαρά είδαμε παραμονές του Πάσχα οργανωμένο συνεργείο να προβαίνει στην περίφραξη του χώρου των κατασκηνώσεων. Το έργο ολοκληρώθηκε σε πολύ σύντομο χρόνο και το αποτέλεσμα είναι πολύ καλό.

Ας ελπίσουμε ότι αυτό είναι η αρχή για την αξιοποίηση των κατασκηνώσεων, που τόσα χρόνια έχουν εγκαταλειφθεί, ενώ θα μπορούσαν να αποτελέσουν μοχλό ανάπτυξης για το χωριό μας. Η ευθύνη γι αυτό βαρύνει τους δημόσιους φορείς αλλά πρωτίστως βαρύνει τις τοπικές αρχές, κοινότητα παλαιότερα και τώρα τον Δήμο. Αξίζουν συγχαριτήρια στον Δήμαρχο κο **Οδυσσέα Δράκο** για αυτή του την ενέργεια που απ ότι μάθαμε δεν επιβάρυνε τον δήμο ούτε ένα ευρώ. Ας συνεχίσει τις προσπάθειές του για αναβάθμιση του χωριού μας και να είναι βέβαιος ότι θα μας έχει πάντα συμπαραστάτες σε κάθε του βήμα

Νίκος Δήμος

Η πρωτοχρονιάτικη πίτα του Πολιτιστικού Συλλόγου Βουργαρελίου είχε και φέτος μεγάλη επιτυχία. Ζητάμε συγγνώμη για την ετεροχρονισμένη δημοσίευση των φωτογραφιών.

Κυριακή του Πάσχα στο Βουργαρέλι, με μια ανοιξιάτικη ηλιόλουστη μέρα, στην πλατεία του χωριού μας!
(Φωτ. Μαίρη Στεφάνου)

Η εφημερίδα και ο Σύλλογος στηρίζονται στις δικές σας συνδρομές. Μπορείτε να τις στέλνετε και με επιταγή στη διεύθυνση: Εφημερίδα "ΤΟ ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙ" Φειδίου 18 106 78 Αθήνα

Έκθεση φωτογραφιών Κώστα Μπαλάφα

Μετά την παραχώρηση από τον Δήμο Αθαμανίας της έκθεσης φωτογραφιών του συμπατριώτη μας καλλιτέχνη φωτογράφου Κώστα Μπαλάφα στον Σύλλογο Βουργαρελιωτών Αττικής και στην Ιστορική και Λαογραφική Εταιρία Τζουμέρκων (Ι.Λ.Ε.Τ.), αυτή άρχισε να λειτουργεί καθημερινά, τις ώρες πρωί 10.30 - 1 μ.μ και απόγευμα 6 μ.μ - 8.30 μ.μ.

Η εφημερίδα μας στηρίζεται στους αναγνώστες της. Στείλτε μας τη συνεργασία σας!

ΣΧΟΛΗ ΟΔΗΓΩΝ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΟΥΣΟΣ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΡ. ΣΟΥΣΟΣ
ΚΗΦΙΣΙΑΣ 72 (Αγ. Τριάδα)
ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ
ΤΗΛ.: 210 6982438
ΚΙΝ.: 6974305426
6972422536
e-mail: sousos@yahoo.com

ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ
ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ
ΚΩΝ/ΝΟΣ ΤΑΣΙΟΣ
ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙ ΑΡΤΑΣ
ΤΗΛ.: 26850 22254

ΣΧΟΛΗ ΟΔΗΓΩΝ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΛΑΧΟΣ
Διπλώματα ερασιτεχνικά επαγγελματικά
Επεκτάσεις Γ, Δ, Ε κατηγορίας
Τζαβέλλα 7
47 100 ΑΡΤΑ
Τηλ.: 26810 21066
Κιν.: 6977 049729

ΘΩΜΑΣ Λ. ΚΑΡΑΜΠΑΛΗΣ
ΙΑΤΡΟΣ ΒΙΟΠΑΘΟΛΟΓΟΣ ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΟΣ
ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΚΟ ΑΙΜΑΤΟΛΟΓΙΚΟ ΒΙΟΧΗΜΙΚΟ ΟΡΜΟΝΟΛΟΓΙΚΟ ΑΝΟΣΙΟΛΟΓΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
ΒΛΑΧΟΥΤΣΗ 3
ΠΛ. ΕΘΝ. ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ
47 1200 ΑΡΤΑ
ΤΗΛ.: - Fax: 26810 21035
ΚΙΝ.: 6944 557715
e-mail: thomaskm@hol.gr

Πάνθωρον
ΟΡΕΙΝΗ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ
Ξενοδοχείο στο Βουργαρέλι
Σταυρούλα Καραβασίλη
Τηλ.: 26850 22111
Κιν.: 6972 425591
Fax: 26850 22251
e-mail: info@panthoron.gr
www.panthoron.gr

ΣΟΦΙΑ ΚΩΝ. ΓΟΥΣΙΑ
ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΣ
ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙ
Τ.Κ. 47045
ΤΗΛ. ΓΡΑΦΕΙΟΥ: 26850 22644
ΚΙΝ.: 6972 194054

VILLA ELIA
ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΤΥΡΟΛΟΓΟΣ
Άγιος Ιωάννης - Φρύνη - Λευκάδα
ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ - ΓΚΑΡΣΟΝΙΕΡΕΣ - ΔΩΜΑΤΙΑ
ΤΗΛ.: 26450 24397 - Fax: 26450 26019
e-mail: tyrologos@villaelia.gr
www.villaelia.gr

ΕΣΩΡΟΥΧΑ ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΑΣ
"ΕΡΜΙΝΑ"
Αμαλία & Ερμιόνη Γεωργούλα
ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ 3 - ΑΡΤΑ
ΤΗΛ.: 26810 70857